

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου
Παντελεήμονα.

Ιωάννης Αθ. Γκόγκος.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Στους απανταχού Κωνσταντινατιώτες.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Λίγα λόγια για τον συγγραφέα.

Ο Ιωάννης Γκόγκος του Αθανασίου, γεννήθηκε στις 26 Αυγούστου 1965 στον Στανό της Χαλκιδικής.

Το 1977, τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο Στανού, το 1980 το Γυμνάσιο και το 1983 το Γενικό Λύκειο Αρναίας. Στις πανελλήνιες εξετάσεις, πέτυχε στην Ανώτατη Σχολή Νομικών και Οικονομικών Επιστημών (ΝΟΕ) Θεσσαλονίκης, στο τμήμα των Οικονομικών Σπουδών, όπου και φοίτησε για ένα έτος. Την επόμενη χρονιά, πέτυχε στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από το οποίο απεφοίτησε το 1988 με ειδικότητα στην Ενόργανη Γυμναστική.

Από τον Σεπτέμβριο του 1988, έως τον Απρίλιο του 1990, υπηρέτησε στον Ελληνικό Στρατό, ως Δεκανέας Τεθωρακισμένων.

Είναι παντρεμένος με την Ραλλού Καγιόγλου, έχει τέσσερα παιδιά, την Προσκυνητούλα, τον Γιώργο, την Αθανασία και τον Θανάση. Από το 1991 μέχρι το 2007 έζησε με την οικογένειά του στο Κωνσταντινάτο Σερρών, το οποίο και αγάπησε σαν δεύτερη πατρίδα του. Τώρα ζει και εργάζεται στις Σέρρες, ως εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Ταυτόχρονα υπηρετεί τον Ιερό Ναό Αγίου Παντελεήμονα Κωνσταντινάτου σαν ιεροψάλτης.

Έργα του:

- Δύσκολα χρόνια όμορφα. 2012
- Ιστορίες ζωής. 2013
- Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα. 2014

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ανάγκη για τη συγγραφή του παρόντος πονήματος, προέκυψε από τη διαπίστωση ότι σιγά σιγά φεύγουν οι άνθρωποι που γνωρίζουν, ή καλύτερα, που έζησαν την ιστορία και εμφανίζονται άλλοι, που την παρουσιάζουν παραποιημένη.

Ευτυχώς στο Κωνσταντινάτο, ήταν νωπές ακόμα οι μνήμες από τις διηγήσεις των πιο παλιών και η καταγραφή τους δεν ήταν δύσκολη. Απλώς απαιτήθηκε μια σχετική έρευνα με συνεντεύξεις, ανεύρεση φωτογραφικού υλικού και λεπτομερή εξέταση των αρχείων της εκκλησίας.

Στην αρχή, στόχος μου ήταν να καταγραφούν μόνο τα στοιχεία που είχαν σχέση με την εκκλησία. Στην πορεία όμως αποδείχτηκε πως αυτό, χωρίς την παράθεση της ιστορίας των κατοίκων του Κωνσταντινάτου, θα ήταν αρκετά ελλιπές. Έτσι ξεκίνησε μία προσπάθεια για την καταγραφή της καταγωγής μα και της πορείας των κατοίκων του χωριού, από τη Μάνη της Πελοποννήσου στους Κωνσταντινάτους της Μικράς Ασίας και από κει στο Κωνσταντινάτο Σερρών.

Το βιβλίο που ακολουθεί, αποτελείται από τρία μέρη.

Στο πρώτο μέρος, γίνεται αναφορά στην καταγωγή των κατοίκων, τη ζωή στους Κωνσταντινάτους της Μικράς Ασίας και τον ξεριζωμό τους.

Στο δεύτερο μέρος περιγράφεται η ίδρυση του Κωνσταντινάτου Σερρών, η εγκατάσταση των κατοίκων σ' αυτό και η ζωή τους από τότε μέχρι και σήμερα.

Στο τρίτο μέρος, αναφέρονται όλα τα στοιχεία που έχουν σχέση με τον παλιό και νέο ναό του Αγίου Παντελεήμονα, τους ιερείς που υπηρέτησαν σ' αυτόν, όπως και τους νεοκώρους, τους επιτρόπους και τους ψάλτες. Τέλος, γίνεται μια καταγραφή της σημερινής κατάστασης του ναού, αλλά και του παρεκκλησίου του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

Στην προσπάθεια για την ολοκλήρωση αυτού του έργου, συνέβαλαν με μεγάλη προθυμία πολλοί κάτοικοι του χωριού. Γι' αυτό, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω πρώτα τον π. Ιωάννη Κοτσαμαρικόγλου, σημερινό ιερέα του χωριού, για την πρόσβαση που μου εξασφάλισε στο αρχείο του ναού. Επίσης τους: Στέλλα Καλαμάρη, Ευαγγελία Παπαδοπούλου του Αθανασίου, Βασίλειο και Αθανάσιο Καρατζούδη για τις συνεντεύξεις που μου παραχώρησαν. Τον Χρήστο Κωστούδη, Θεόδωρο Παλισίδη του Χριστοδούλου και την Ασημένια Μπαχαρούδη του Χρήστου για τις πολύτιμες πληροφορίες τους που μου παρέδωσαν

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

προφορικά και γραπτά. Ακόμα τους: Στέργιο Πραγκαλούδη και Ευστρατία Φωτακίδου για το φωτογραφικό υλικό που μου εμπιστεύτηκαν. Τέλος, τον Παναγιώτη Παπανδρεούδη, σημερινό νεοκώρο του ναού, για τον ζήλο με τον οποίο βοήθησε στην όλη προσπάθεια.

Ελπίζω το έργο αυτό να αποτελέσει πολύτιμο βοήθημα στον ιστορικό του μέλλοντος που τυχόν θα ερευνήσει πιο εξονυχιστικά την ιστορία τόσο του χωριού, όσο και του Ιερού Ναού Αγίου Παντελεήμονα.

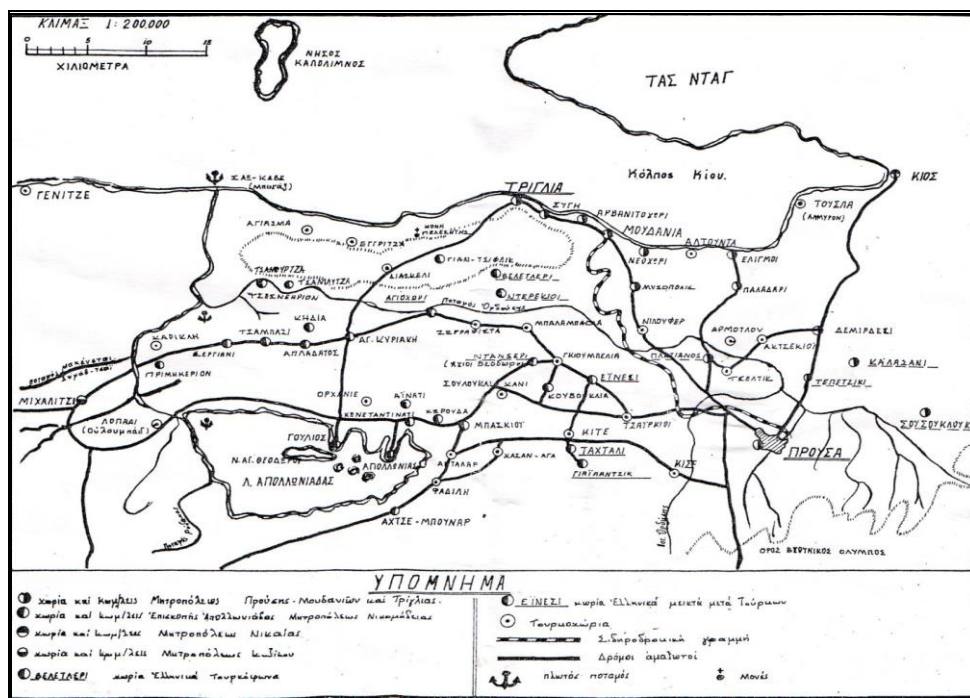
Τέλος, αν κάποιος από τους αναγνώστες του παρόντος πονήματος διαθέτει κάποια πληροφορία ή φωτογραφικό υλικό που έχει σχέση με τα θέματα που εξετάζονται παρακάτω και θέλει να το προσφέρει με στόχο να βοηθήσει στην καλύτερη καταγραφή τους, παρακαλείται να έρθει σε επαφή με τον συγγραφέα.

1. ΚΑΤΑΓΩΓΗ.

1α Τα Πιστικοχώρια.

ΟΙ ΣΗΜΕΡΙΝΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΤΟΥ ΣΕΡΡΩΝ κατάγονται από το χωριό Κωνσταντινάτοι της Μικράς Ασίας.

Οι Κωνσταντινάτοι, τουρκικό όνομα Τσατάλ Αγήλ, ήταν από τα εννιά (κατά άλλους δεκαέξι) Πιστικοχώρια, που βρίσκονταν βόρεια της Απολλωνιάδας λίμνης και πάνω στο δρόμο που ένωνε τα μεγάλα κέντρα της περιοχής, Προύσα και Μιχαλήτσι. Απέιχαν δύο με τρεις ώρες (10-15 χιλιόμετρα) με τα πόδια, από την παραλιακή Τρίγλια.

Εικ. 1. Χάρτης της περιοχής της Απολλωνιάδας λίμνης, στον οποίο φαίνεται το χωριό Κωνσταντινάτοι.

Ενώ για την καταγωγή των Πιστικοχωριτών συμφωνούν όλες οι πηγές ότι είναι η Μάνη της Πελοποννήσου, για τον χρόνο και τρόπο εγκατάστασής τους στην περιοχή, υπάρχει διχογνωμία.

Μια παράδοση αναφέρει ότι μετά την πτώση του Μυστρά της Πελοποννήσου στους Τούρκους το 1461, ο κατακτητής Μεχμέτ Β΄, αιχμαλώτισε πολλούς κατοίκους της Μάνης και τους έστειλε πεσκέσι

στο Σουλτάνο. Η μητέρα του Σουλτάνου, η Μάρω, που ήταν Χριστιανή και κόρη του βασιλιά της Σερβίας Γεωργίου, επενέβη, τους χάρισε τη ζωή και τους έστειλε στην περιοχή της Απολλωνιάδας λίμνης, δίνοντάς τους πρόβατα για βοσκή. Αυτοί ήταν υποχρεωμένοι κάθε χρόνο να παραδίνουν στο τουρκικό δημόσιο, διάφορα προϊόντα όπως μαλλί, τυρί και τα αρσενικά πρόβατα. Με τον καιρό, απέκτησαν δικά τους γιδοπρόβατα και άλλες απασχολήσεις, όπως τη γεωργία, τη σηροτροφία και την παραγωγή ζαρζαβατικών, τα οποία διέθεταν στις αγορές της Προύσας και του Μιχαλητσίου.

Οι ιστορικοί Μ. Κλεώνυμος και Χρ. Παπαδόπουλος, στο έργο τους «Επίτομος Μονογραφία της Βιθυνίας και των πόλεων αυτής» εν Κωνσταντινοπόλι 1867, αναφέρουν τα παρακάτω:

«Χωρία Πιστικών, Πιστικός δηλοί παρά της εκ Μάνης της Πελοποννήσου τον ποιμένα. Εκλήθησαν δε ταύτα τα χωρία, ένεκα των ποιμένων, οίτινες προ τριών περίπου εκατονταετηρίδων, υπό Οθωμανών μετοικίσθησαν κατά την περιοχήν της Ρυνδακίας και Απολλωνιάδος χώρας. Ούτοι έβοσκαν ποιμνία Οθωμανού τινός Βέη, διότι μέχρι σήμερα καλούσι το μέρος τούτο 'Τζοβάν κηρί'. Την δ' εκ Πελοποννήσου αποίκησιν μαρτυρούσιν, ου μόνον οι πρεσβύτεροι την ηλικίαν πιστικοί, αλλά και τα ήθη και η διάλεκτος της γλώσσης αυτών. Προϊόντος δε του καιρού, πληθυνθέντες, συνέστησαν χωρία φόρου υποτελή όντα τω Μητροπολίτη Νικομηδείας, ου και αντιπρόσωπος, ως είρηται, εδρεύει εν τη Απολλωνιάδι. Οι κάτοικοι των εξής χωριών, είναι ποιμένες του ανατολικού δόγματος».

Στο βιβλίο «Τρίγλια του Κιανού κόλπου Προποντίδος» του Απόστολου Ηρ. Τσίτερ 1979, αναφέρονται τα παρακάτω:

«Μετά την επανάσταση του Ορλώφ (1770) επί Αικατερίνης Β' της Μεγάλης της Ρωσίας, η οποία καταπνίγηκε από τους Τούρκους, πολλά γυναικόπαιδα μα και άντρες από την Πελοπόννησο, πουλήθηκαν σαν σκλάβοι στην περιφέρεια της Απολλωνιάδας λίμνης, για να φυλάγουν πρόβατα, τσομπάνηδες (Μπιστικοί) σε Τούρκους μπέηδες και πασάδες. Το ίδιο έγινε και με την εξοντωτική εισβολή του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο με την μεγάλη επανάσταση του 1821. Τα χωριά αυτά μιλούσαν διάλεκτο που έμοιαζε πολύ με διαλέκτους της Πελοποννήσου και ειδικά με αυτή των Μανιατών».

Στην Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών 1974, τόμος Ι, ο Ελληνισμός υπό ξένη κυριαρχία (1453-1669), αναφέρονται τα εξής:

[...] Στο δρόμο προς την Προύσα, στην άκρη της Απολλωνιάδας λίμνης, βρισκόταν κατά το τέλος του 16^{ου} αιώνα, το μοναστήρι του Αγίου Κωνσταντίνου με πέντε-έξι μοναχούς και το ομώνυμο νησί κατοικούσε ένας Μητροπολίτης. Παραπέρα, προς ανατολικά, ήταν τα

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

*χωριά **Κωνσταντινάτοι**, Τυρωτά και Άγιος Θεόδωρος, με πλινθόκτιστα σπίτια, επάνω σε ένα βουναλάκι.*

*[...] Επίσης, στην ίδια περιοχή, στα χωριά Βουλγαράτοι, Χωρούδα, **Κωνσταντινάτοι**, Πριμηκήρι, Αγινάτοι, Πελαδάτοι, Συριγιάννη, είχαν εγκατασταθεί ως βοσκοί(πιστικοί) γύρω στα 1600, Πελοποννήσιοι, όπως μαρτυρούσαν τα ήθη και τα έθιμά τους.*

Εικ. 2. Πανοραμική άποψη της Απολλωνιάδας.

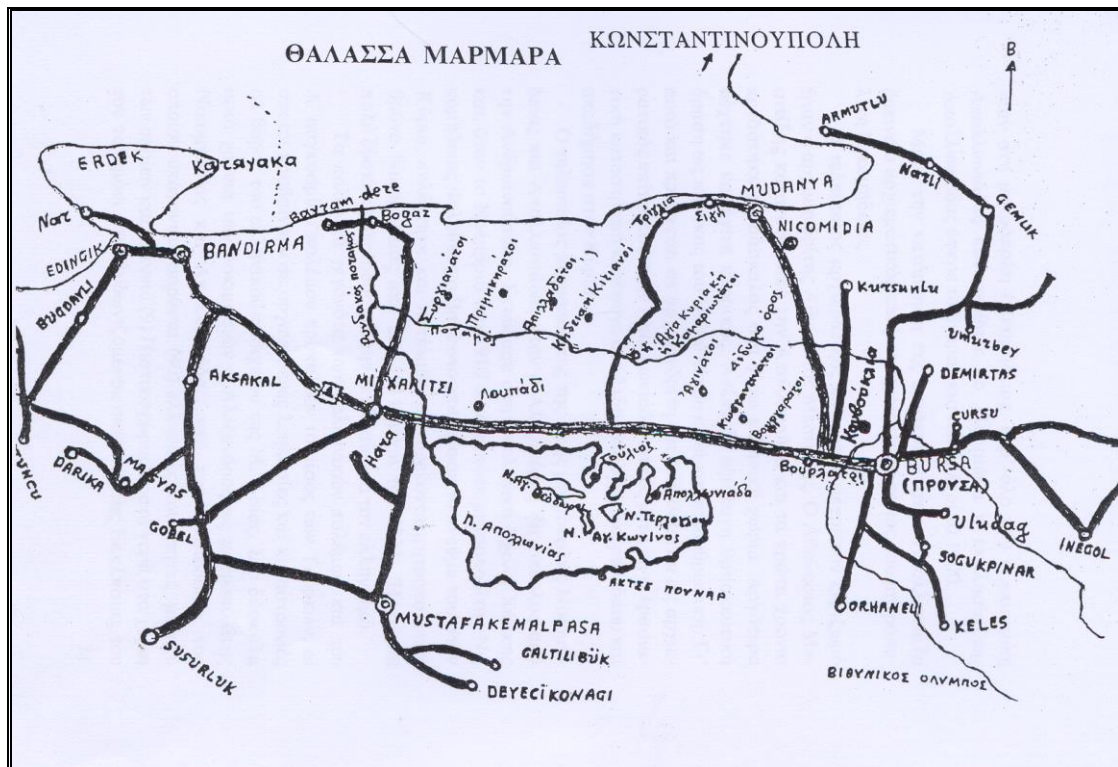
Τα Πιστικοχώρια, διοικητικά υπάγονταν στο Μιχαλήτσι και εκκλησιαστικά στη μητρόπολη Νικομήδειας. Οι κοινότητες διοικούσαν από τους Δημογέροντες και τους Προεστούς.

Ανάμεσα στα είκοσι τέσσερα χωριά που αποτελούσαν την εκκλησιαστική περιφέρεια της Απολλωνιάδας, ήταν αναλυτικά και τα παρακάτω Πιστικοχώρια:

- Βουρλάτοι ή Μπάσκιοϊ.
- Αγινάτοι ή Ικίζτσε
- **Κωνσταντινάτοι ή Τσατάλ Αγήλ.**
- Βουλγαράτοι ή Χωρούδα ή Καρατσάομπα.
- Καμαριωτάτοι ή Αγία Κυριακή.
- Κήδεια ή Καράκοτζα.
- Αμπελλαδάτοι ή Σούμπαση.
- Συριάνοι ή Σέυραν.
- Πιρμικήρι ή Κιρμικήρ.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Εικ. 3. Χάρτης της περιοχής της Απολλωνιάδας λίμνης, στον οποίο έχουν προστεθεί κατά προσέγγιση οι τοποθεσίες από τα εννέα Πιστικοχώρια.

Η γλώσσα και τα έθιμα των κατοίκων ήταν διαφορετικά από τα άλλα ελληνικά χωριά. Διατηρούσαν όλα τα στοιχεία της γλώσσας των προγόνων τους. Μαζί με τα έθιμά τους μέχρι τη Μικρασιατική Καταστροφή, θύμιζαν έντονα τη Μανιάτικη καταγωγή τους.

Οι Πιστικοχωρίτες, πέρα από τις κύριες ασχολίες που όπως προαναφέρθηκε ήταν η κτηνοτροφία, η γεωργία και η σηροτροφία, είχαν ο καθένας τους οικόσιτα ζώα, αγελάδες, κατσίκες και πρόβατα. Κάθε πρωί τα πήγαιναν όλοι στο Σεργί, ανοιχτό μέρος στην άκρη του χωριού, όπου τα αναλάμβαναν όλα μαζί τσομπάνηδες, τα έβοσκαν όλη τη μέρα και τους τα παρέδιδαν αργά το βράδυ. Η εκτροφή των οικόσιτων ζώων κόστιζε ελάχιστα στους κατόχους τους, αφού η βλάστηση στα κτήματά τους λόγω των πολλών νερών που υπήρχαν στην περιοχή, ήταν κάτι παραπάνω από πλούσια.

Τα προϊόντα από τις κύριες ασχολίες τους (σιτάρι, αλεύρι, κριθάρι, κρεμμύδια, σκόρδα, αρνιά, κασικάκια, διάφορα είδη τυριών, βούτυρο, κότες, αυγά, κάρβουνα, προϊόντα από μαλλί κ.ά.) τα μετέφεραν με γαϊδούρια, μουλάρια και αραμπάδες, στα μεγάλα αστικά κέντρα της περιοχής, στην Προύσα, το Μιχαλήτσι, ακόμα και στην Τρίγλια. Από εκεί προμηθεύονταν άλλα προϊόντα, όπως σαπούνι, πετρέλαιο (γκάζι), οινόπνευμα, ζάχαρη, καφέ, ρουχισμό κ.λ.π.

1β. Οι Κωνσταντινάτοι.

ΕΤΣΙ ΚΥΛΟΥΣΕ Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΙΚΟΧΩΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟ-
γα και αυτών των κατοίκων των Κωνσταντινάτων.

Μέχρι το 1913 υπήρχε ευημερία στο χωριό, το οποίο τη χρονιά εκείνη αριθμούσε ογδόντα οικογένειες. Διέθετε εκκλησία αφιερωμένη στον Άγιο Ιωάννη το Θεολόγο, η οποία ήταν χτισμένη στα βορειοδυτικά του χωριού και διώροφο Σχολείο, το κάτω μέρος του οποίου λειτουργούσε σαν καφενείο.

Εικ.4. Σπίτια Πιστικοχωριτών.

Μπορεί το χωριό να ήταν όπως και τα άλλα Πιστικοχώρια αμιγώς ελληνικό, αντιμετώπιζε όμως προβλήματα με τους Τούρκους των διπλανών χωριών, οι οποίοι, σχεδόν όλο το χρόνο απασχολούσαν τους άντρες σε δικές τους δουλειές. Αναγκάζονταν έτσι οι γυναίκες να αναλαμβάνουν όλες τις υποχρεώσεις του σπιτιού, πράγμα που τις έκανε πολύ δυνατές και σκληρές. Υπήρχαν γυναίκες που στο θέρισμα ή στο κουβάλημα των ξύλων, δεν τις έφτανε κανένας άντρας. Αυτές ήταν που πήγαιναν και για ψάρεμα στην κοντινή λίμνη της Απολλωνιάδας,

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

έμπαιναν στα ρηγά με τα ρούχα τους και έπιαναν κυρίως καβούρια και καραβίδες.

Εικ. 5. Οικογένεια από τους Κωνσταντινάτους της Μικράς Ασίας.

Στους Κωνσταντινάτους, στην εκκλησία του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, από το 1900 περίπου και μέχρι την καταστροφή, ιερέας ήταν ο παπα-Θανάσης Παπαδόπουλος, κάτοικος του χωριού και πολύ αγαπητός από τους συγχωριανούς του. Κατοικούσε σε διώροφο σπίτι και η οικογένειά του είχε στην κατοχή της μύλο, στον οποίο οι κάτοικοι της περιοχής άλεθαν τα γεννήματά τους. Τον μύλο τον δούλευε κυρίως η παπαδιά του, η οποία εκτός του ότι ήταν πολύ δυνατή, ήταν και τετραπέρατη, αφού μόνη της, έφερνε σε πέρας όλες τις συναλλαγές που έπρεπε να κάνει με τους παμπόνηρους εμπόρους.

Ο παπα-Θανάσης ήταν άνθρωπος ανοιχτόμυαλος και έστειλε το γιο του τον Παναγιώτη στο Σχολαρχείο της Προύσας, για να μορφωθεί περισσότερο. Όταν πήγε να κάνει την εγγραφή του και έψαξε να του βρει σπίτι για να μένει, έπιασε μια χήρα γυναίκα που νοίκιαζε ένα δωμάτιο του σπιτιού της και την είπε:

-«Εγώ θα σου δίνω τόσα για τον ύπνο, τόσα για το φαγητό, τόσα για το πλύσιμο των ρούχων. Από σένα θέλω να του συμπεριφέρεσαι όπως τα

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

δικά σου παιδιά. Ότι θα τρώνε αυτά, θα τρώει και ο δικός μου. Αν αργήσει κάποια φορά στο φαγητό, να μην ξαναστρώσεις τραπέζι ειδικά γι' αυτόν. Να τον αφήσεις νηστικό για να καταλάβει να είναι τυπικός».

Τόσο αυστηρός μα και πιστός ήταν στις αρχές του ο παπα-Θανάσης, που δεν σήκωνε την παραμικρή εκτροπή απ' αυτές. Έτσι ακριβώς ήθελε να γαλουχηθεί και ο γιος του, ο οποίος μεγαλώνοντας, έγινε ένας γενναίος μορφωμένος Έλληνας και ένας πιστός Χριστιανός Ορθόδοξος. Βοηθούσε στις δουλειές τους γονείς του, αλλά και στην εκκλησία τον πατέρα του σαν ψάλτης και σαν νεοκώρος. Με τους Τούρκους ποτέ δεν είχε παρτίδες και όταν του δινόταν η ευκαιρία, τα έβαζε μαζί τους. Έτσι έγινε και όταν κάποιοι Τούρκοι όρμισαν στον πατέρα του που πήγε να ποτίσει τα ζώα του στη βρύση έξω από το χωριό, με σκοπό να του κλέψουν τον σταυρό που φορούσε, μα και να τον ξυλοφορτώσουν. Τότε, επενέβη αυτός και τους ανάγκασε να τραπούν σε φυγή.

Η εκκλησία των Κωνσταντινάτων γιόρταζε δύο φορές το χρόνο. Στις 8 Μαΐου και στις 26 Σεπτεμβρίου. Τότε γινόταν μεγάλο πανηγύρι στο οποίο συμμετείχαν πολλοί Έλληνες από τη γύρω περιοχή. Την ημέρα του πανηγυριού διεξάγονταν διάφορα αγωνίσματα, όπως λιθοβολία, τρέξιμο, άλμα σε μήκος, ιππασία και κυρίως η πάλη. Στους νικητές των αγωνισμάτων δινόταν σαν έπαθλα τα αφιερώματα που έφερναν οι κάτοικοι στον Άγιο. Συνήθως, μέρος από τα γεννήματά τους, αρνιά, κατσίκια, ακόμα και ταύρους.

Ένα έθιμο που γινόταν μόνο στα Πιστικοχώρια και φυσικά και στους Κωνσταντινάτους, ήταν «οι Καντνάδες», το οποίο είχε σχέση με τη βουκολική ζωή και λάμβανε χώρα την παραμονή του Αγίου Δημητρίου. Την ημέρα εκείνη έληγε η σύμβαση της μίσθωσης των βοσκών, οι οποίοι παρέδιδαν τα κοπάδια στα αφεντικά τους, που ήταν υποχρεωμένα να τα φυλάνε τη συγκεκριμένη ημέρα. Την επομένη συμφωνούσαν για τη νέα μίσθωση, γεγονός που το γιόρταζαν πανηγυρικά.

Με τη δύση του ηλίου, οι βοσκοί μαζί με τους νέους του χωριού, μαζεύονταν στην πλατεία και έντυναν δύο άτομα «Καντνά» και «Καντνίνα» (γυναίκα), τους οποίους σε άλλα μέρη ονόμαζαν «Καράχοτζα» και «Καντίνα».

Τους έντυναν με προβιές ζώων, τους μαυρίζανε το πρόσωπο και τους κρεμούσαν στη μέση και το λαιμό κουδούνια. Όλοι μαζί τότε γυρνούσαν στο χωριό και με τους ήχους των κουδουνιών αλλά και της γκάνιντας που τους συνόδευε, ξεσήκωναν όλες τις γειτονιές. Οι νοικοκυρές, προσφέρανε στους «Καντνάδες» κεράσματα, αλλά και μέρος από τα γεννήματά τους, όπως σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι κ.ά., τα οποία αυτοί πουλούσαν και την άλλη μέρα, με τα χρήματα που κέρδιζαν, οργάνωναν γλέντι στην πλατεία του χωριού.

Με το που έμπαινε η μεγάλη Σαρακοστή, στα χείλη όλων των γυναικών κυρίως, ήταν «το τραγούδι του Χριστού». Το τραγουδούσαν είτε μόνες

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

τους κάνοντας τις δουλειές του σπιτιού, είτε ομαδικά στα χωράφια στις αγροτικές εργασίες της εποχής. Η κορύφωση ήταν το βράδυ της Μεγάλης Πέμπτης και κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Παρασκευής, που η πλειοψηφία των γυναικών ξενυχτούσε τον Εσταυρωμένο και παραστέκονταν τον Επιτάφιο, τραγουδώντας αδιαλείπτως το συγκεκριμένο τραγούδι, το οποίο από στόμα σε στόμα πέρασε στις νεότερες γενιές και έφτασε μέχρι και τις μέρες μας. Το «τραγούδι του Χριστού», ήταν το παρακάτω:

Σήμερα μαύρος ουρανός, σήμερα μαύρη μέρα,
σήμερα όλοι θλίβονται και τα βουνά λιπιόνται.
Σήμερα βάλανε βουλή οι άτιμοι Οβραίοι,
οι άτιμοι και τα σκυλιά και οι τρεις καταραμένοι,
για να σταυρώσουν το Χριστό, τον Παντοβασιλέα.

Η Παναγιά η Δέσποινα καθόταν μοναχή της,
τας προσευχάς της έκανε για το Μονογενή της.
Φωνή τής ήρθε εξ' ουρανού και απ' αρχαγγέλου στόμα:
«Φτάνουν Κυρά μου οι προσευχές, φτάνουν και οι μετάνοιες.
Το γιο σου τον επιάσανε οι άτιμοι Οβραίοι,
οι άτιμοι και τα σκυλιά και οι τρεις καταραμένοι.
Σαν κλέφτη τον επιάσανε και σαν φονιά τον πάνε
και εις του Πιλάτου τας αυλάς, εκεί τον τυρρανάνε».

Και η Παναγιά σαν τ' άκουσε έπεσε και λιγόθει.
Στάμνες νερό της ρίζανε, τρία κανάτια μόσχο
Τέσσερα μυροδόσταμνα ώσπου να συνεφέρει.
Σαν πείρε και συνέφερε, αυτό το λόγο λέει:
«Τώρα θα διω τους φίλους μου, θα διω και τους εχθρούς μου.
Οποιοι λυπούνται το Χριστό, να τρέξουνε μαζί μου».

Η Μάρθα και η Μαγδαληνή και του Λαζάρου η μάνα
και του Ιακώβου η αδελφή και οι τέσσερις αντάμα.
Παίρνουν το δρόμο το δρομί, δρομί το μονοπάτι.
Το μονοπάτι τις έβγαλε στου τσίγγανου την πόρτα.
-«Καλημέρα σου μάστορα, τι είναι αυτό που κάνεις»;
-«Εβραίοι με παραγγείλανε τρία καρφιά να κάνω,
μα εγώ για το χατίρι τους, βαρώ και κάνω πέντε.
Ρε Φαραγέ που τα 'κανες, πρέπει να μας διδάξεις.
Βάλτε τα δυο στα πόδια του, τ' άλλα τα δυο στα χέρια
και το πέμπτο τα φαρμακερό, βάλτε το στην καρδιά του,
να τρέξει αίμα και νερό, να λιγοθεί η καρδιά του».

Και η Παναγιά σαν τ' άκουσε, έπεσε και λιγόθει.
Στάμνες νερό της ρίζανε, τρία κανάτια μόσχο,
τέσσερα μυροδόσταμνα ώσπου να συνεφέρει.
Σαν πείρε και συνέφερε, αυτό το λόγο λέει:
«Άντε βρε παλιοτσίγγανε, ψωμί να μην χορτάσεις

και στάχτη στη γωνίτσα σου ποτέ να μην μπουτάξεις».

Παίρνουν το δρόμο το δρομί, δρομί το μονοπάτι.

Το μονοπάτι τις έβγαλε εις του ληστού την πόρτα.

«Άνοιξε πόρτα του ληστού και πόρτα του Πιλάτου».

Και η πόρτα από το φόβο της ανοίγει μοναχή της.

Τηρά δεξιά, τηρά ζερβά, κανέναν δε γνωρίζει.

Τηρά και δεξιότερα, τον Άι Γιάννη γνωρίζει.

Τον Άι Γιάννη γνώρισε, τον Άι Γιάννη ρωτάει:

-«Αφέντη Άι Γιάννη μου, που βάπτισες το γιο μου,
μην είδες τον υγιόκα μου και τον διδάσκαλό σου»;

-«Δεν έχω στόμα να σου πω, γλώσσα να σου μιλήσω,
δεν έχω χεροπάλαμο να σου Τον εδείξω».

-«Σου δίνω στόμα να μου πεις, γλώσσα να μου μιλήσεις,
σε δίνω χεροπάλαμο για να μου Τον εδείξεις».

-«Τον βλέπεις Εκείνον το γυμνό, τον παραπονεμένο,
όπου φορεί στην κεφαλή αγκάθινο στεφάνι,
όπου φορεί πουκάμισο στο αίμα βουτηγμένο;
Εκείνος είναι ο γιόκας σου και ο διδάσκαλός μου».

Και η Παναγιά σαν τ' άκουσε, έπεσε και λιγόθει.

Στάμνες νερό της ρίζανε, τρία κανάτια μόσχο.

Τέσσερα νεροδόσταμνα, ώσπου να συνεφέρει.

Σαν πείρε και συνέφερε, κοντά του πλησιάζει.

-«Δεν μου μιλάς παιδάκι μου, δεν μου μιλάς παιδί μου».

-«Τι να σου πω μανούλα μου που διαφορό δεν έχω».

Ζητά γκρεμό να γκρεμιστεί, φωτιά να πάει να πέσει.

Ζητάει αργυροψάλιδο να κόψει τα μαλλιά της.

-«Μάνα μ' κι αν πέσεις στο γκρεμό, γκρεμιέται όλος ο κόσμος,
μάννα μ' κι αν κόψεις τα μαλλιά, τα κόβει όλος ο κόσμος,
μάννα μ' κι αν πέσεις στη φωτιά, καίγεται όλος ο κόσμος.

Λάβε κυρά μου υπομονή, λάβε κυρά μου ανάσα».

-«Μα πώς να λάβω υπομονή, μα πώς να λάβω ανάσα,
έναν υγιό μονογενή κι Εκείνος σταυρωμένος».

-«Πάνε μάννα μου στο σπίτι μας, πάνε στο αρχοντικό μας.

Βάλε κρασί στο μαστραπά και αφράτο παξιμάδι

και κάτσε και μακάρισε να βρει όλος ο κόσμος.

Να το βρουν μάνες για παιδιά και τα παιδιά για μάνες.

Να το βρουν και οι νιόπαντρες, με τους καλούς τους άντρες.

Μάνα μ' το Μέγα Σάββατο, κοντά το μεσονύχτι,

όταν λαλήσουν πετεινοί, σημαίνουν οι καμπάνες,

σημαίνει η γης και ο Θεός, σημαίνουν τα ουράνια,

σημαίνει κι Αγιά Σοφιά, με τρεις χρυσές καμπάνες.

Τότε και συ μανούλα μου, να 'χεις χαρές μεγάλες.

Όποιος το λέει σώζεται και όποιος τ' ακούει αγιάζει

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

και όποιος το καλοαφκρίζεται, Παράδεισο θα λάβει.
Παράδεισο και λίβανο από τον Άγιο Τάφο».

1γ. Ο ξεριζωμός.

ΟΛΑ ΚΥΛΟΥΣΑΝ ΟΜΑΛΑ ΣΤΟΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΤΟΥΣ ΜΕ-
χρι και το 1913. Την επόμενη χρονιά όμως, η ήττα των Τούρκων στον
Βαλκανικό Πόλεμο, τους έκανε να αποθηριωθούν και να στραφούν
εναντίον παντός ξένου και κυρίως εναντίων των Ελλήνων. Τον Ιούλιο
του 1914, έκαναν το μεγάλο γιάγμα (διωγμό) σε όλη την περιοχή.
Μπήκαν και στους Κωνσταντινάτους, τους οποίους και λεηλάτησαν.
Τότε άρπαξαν από την πλατεία του χωριού τον 15χρονο Βασίλη
Σεβαστούδη, τον οποίο μαζί με άλλα παλικάρια της γύρω περιοχής,
προώθησαν στα τάγματα εργασίας (αμελέ ταμπουρού). Τον άρπαξαν την
ώρα που με τους φίλους του και κυρίως με τον συνομήλικό του Στρατή
Σακαλούδη, λέγανε το αγαπημένο τους ανέκδοτο με τον σκύλο που δεν
ήθελε να φάει το ψωμί που του πετούσαν και γελούσαν από καρδιάς. Από
την ημέρα εκείνη, δεν έδωσε σημεία ζωής και οι δικοί του, μετά και από
πληροφορίες άλλων, τον ξέγραψαν. Τον θεωρούσαν πεθαμένο και τον
έφτιαχναν κανονικά τα μνημόσυνα.

Με το που βρισκόταν σε εξέλιξη η λεηλασία του χωριού, ο παπα
Θανάσης δεν δίστασε να πάει να συναντήσει μόνος του τον Σουλεϊμάν
Μπέη, αρχιλήσταρχο που δρούσε στην περιοχή, με σκοπό να τον πείσει
να σταματήσει το έργο του και να αποχωρήσει. Βρέθηκε όμως
αιχμάλωτος των Τούρκων και κακοποιήθηκε μέχρι που κινδύνεψε η ζωή
του. Σαν να μην έφτανε αυτό, τα πρωτοπαλίκαρα του Σουλεϊμάν Μπέη
λεηλάτησαν με ιδιαίτερη μανία το σπίτι του και στο τέλος το
πυρπόλησαν. Οι κάτοικοι όμως του χωριού, τόσο αγαπούσαν τον
ποιμενάρχη τους, που με αρχηγό τον γιο του τον Παναγιώτη,
συγκρούστηκαν με την συμμορία του Σουλεϊμάν Μπέη και κατόρθωσαν
να τον ελευθερώσουν. Μετά από όλα αυτά, οι κάτοικοι αναγκάστηκαν να
εγκαταλείψουν το χωριό και μέχρι να ηρεμήσουν κάπως τα πράγματα, να
εγκατασταθούν στο Μιχαλήτσι, την Απολλωνιάδα και την Προύσα. Όταν
επέστρεψαν, βρήκαν ένα χωριό κατεστραμμένο. Δεν το έβαλαν όμως
κάτω. Μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, με την εργατικότητα και

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

την επιμονή τους, επανέφεραν τα νοικοκυριά τους στην κατάσταση που ήταν πριν το γιάγμα.

Τίποτα όμως δεν ήταν όπως πριν. Όλη η περιοχή μύριζε μπαρούτι. Μπορεί οι Κωνσταντινατιώτες, όπως και όλοι οι Έλληνες της Μικράς Ασίας να αναθάρρησαν με την παρουσία στην περιοχή του Ελληνικού Στρατού το 1921 και να χάρηκαν ιδιαίτερα με τις πρώτες νίκες του κατά των Τούρκων, έμελλε όμως να είναι η τελευταία τους χαρά. Με την ήττα και υποχώρηση των Ελλήνων τον Αύγουστο του 1922, άρχισε το δράμα τους. Έπρεπε να εγκαταλείψουν σε ελάχιστο χρονικό διάστημα το χωριό τους και αυτή τη φορά, είχαν την αίσθηση πως δεν θα το ξανάβλεπαν. Αυτό τους το προαίσθημα, τους έκανε να μαζεύουν ότι θεωρούσαν πολύτιμο και μπορούσαν να κουβαλήσουν πάνω τους, ή στα μουλάρια και στα κάρα και να σχηματίζουν πομπές με πορεία προς τα βόρεια, προς τη θάλασσα. Ο μόνος που αρνιόταν να δεχτεί έτσι μοιρολατρικά αυτά που συμβαίνανε, ήταν ο Παναγιώτης ο Παπαδόπουλος, ο οποίος ταμπουρώθηκε στο σπίτι του και από εκεί μάχονταν κατά των Τούρκων. Για να δίνει την εντύπωση ότι ήταν πολλοί στο σπίτι, έτρεχε και πυροβολούσε πολύ γρήγορα από όλα τα παράθυρα και προς όλες τις κατευθύνσεις. Μόνο όταν του τελείωσαν οι σφαίρες, αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη μάχη και να γλυτώσει πηδώντας από σκεπή σε σκεπή και να ακολουθήσει κι αυτός τους άλλους ξεριζωμένους.

Εικ. 6. Πορεία των ξεριζωμένων με τις βοϊδάμαζες.

Η πορεία προς τη θάλασσα ήταν μαρτυρική. Κάθε λίγο παραμόνευαν Τούρκοι ληστές, που εξαγριωμένοι ορμούσαν να τους πάρουν ότι πολύτιμο κουβαλούσαν, μη διστάζοντας να τους κακοποιούν μέχρι θανάτου. Πάνω στον πανικό αυτόν, υπήρξε μίνα που παραλογισμένη καθώς ήταν, εγκατέλειψε το μωρό της που είχε στην αγκαλιά κάτω από ένα δέντρο. Ευτυχώς το αναγνώρισε κάποια συγγενής της που ερχόταν πιο πίσω, το πήρε και της το παρέδωσε μετά από ώρες στο λιμάνι των Μουδανιών. Το λιμάνι αυτό μαζί με της Αρτάκης και του Μπάντιρμα, ήταν τα πιο κοντινά για τους Κωνσταντινατιώτες. Εκεί περίμεναν

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

βλέποντας τα καράβια που ήταν αγκυροβολημένα στα ανοιχτά, να στείλουν βάρκες να τους παραλάβουν. Τότε κατάλαβαν ότι αυτά που κουβαλούσαν δεν επρόκειτο να τα πάρουν μαζί τους. Μόνο να κατάφερναν να σώσουν τη ζωή τους. Αν και ήταν πολύ διψασμένοι, δεν μπορούσαν να πάνε να πιούν νερό στη βρύση που ήταν σχεδόν δίπλα τους, γιατί αυτή τη φύλαγε Τούρκος στρατιώτης, ο οποίος μαστίγωνε ανελέητα όποιον τολμούσε να πλησιάσει. Οι μανάδες έκρυβαν τα παιδιά τους κάτω από τα φουστάνια τους και με κόπο τα συγκρατούσαν.

Εικ. 7. Πρόσφυγες στην αποβάθρα, περιμένοντας τα πλοία.

Όταν έφτανε κάποια βάρκα στο λιμάνι, τότε γινόταν ο κακός χαμός. Ποιος και πρώτα να πρωτομπει; Τι κι αν φώναζαν οι ναύτες να μπει συγκεκριμένος αριθμός ατόμων. Αυτή γέμιζε με τριπλάσιους και τετραπλάσιους. Πολλοί, στην προσπάθειά τους να γαντζωθούν πάνω στη βάρκα, έπεφταν στη θάλασσα και πνίγονταν. Μάνες πετούσαν τα παιδιά τους για να μπορέσουν να σωθούν αυτές. Υπάρχει μαρτυρία Κωνσταντινατιώτη, ότι αυτός με τον μικρό του αδερφό, πήραν από τα χέρια της μάνας τους το μωρό που ήταν έτοιμη να πετάξει στη θάλασσα, το έκρυψαν κάτω από τα πόδια τους και έτσι το έσωσαν. Υπήρξαν και βάρκες που βούλιαξαν παρασύροντας στο βυθό και όλους τους επιβαίνοντες.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Εικ. 8. Στρατός και πρόσφυγες στην παραλία, περιμένοντας την επιβίβασή τους.

Όσοι κατάφεραν να γλυτώσουν και να επιβιβαστούν τελικά στα πλοία, αποβιβάστηκαν μαζί με πολλούς άλλους πρόσφυγες στην Καβάλα.

2. ΤΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΤΟ ΣΕΡΡΩΝ.

2 α. Η εγκατάσταση.

ΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΤΙΩΤΕΣ, ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΑΠΟ τα παραλιακά μέρη της Καβάλας, πορεύθηκαν προς αναζήτηση κάποιας περιοχής που να θυμίζει τη δικιά τους, στην οποία να μπορούν να αναπτύξουν τις δραστηριότητες τις οποίες γνώριζαν.

Η περιοχή που πληρούσε αυτές τις προϋποθέσεις, ήταν αυτή των Σερρών. Επέλεξαν να εγκατασταθούν στον κάμπο και ειδικά στον οικισμό «Σαλ Μαχαλά», νότια της πόλης των Σερρών, ο οποίος την εποχή εκείνη ήταν γεμάτος έλη. Ονομάζονταν έτσι, γιατί υπήρχε ένα στενό πέρασμα (Σαλ), το οποίο, όποιος ήθελε να περάσει, ανέβαινε πάνω σε ένα είδος σχεδίας.

Εκεί τότε υπήρχαν όλο κι όλο τέσσερα προχειροκατασκευασμένα σπίτια, ισόγεια με ένα δωμάτιο σχετικά ευρύχωρο, που για δάπεδο είχε χώμα. Σ' αυτά μέχρι τότε κατοικούσαν Τούρκοι, οι οποίοι με την ανταλλαγή των πληθυσμών τα εγκατέλειψαν.

Το πρώτο διάστημα, οι Κωνσταντινατιώτες εγκαταστάθηκαν στα υψώματα, στα Νταρνακοχώρια, όπου και έβρισκαν δουλειά στα χωράφια και ιδίως στα καπνά των ντόπιων κατοίκων. Κάποιοι όμως συνέχισαν την πορεία και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή της Καρατζιόβας, στην Αριδαία. Απ' αυτούς λίγοι, γύρω στο 1935, ήρθαν και έμειναν μαζί με τους υπόλοιπους. Με τον καιρό, εγκαταστάθηκαν στο νέο τους χωριό το οποίο ονόμασαν Κωνσταντινάτο.

Εκεί, στις αρχές έχτισαν σπίτια με σάζια (καλάμια) και αργότερα με πλιθιά. Ταυτόχρονα δούλευαν κυρίως στο Νέο Σούλι στα καπνά, αλλά και όπου έβρισκαν κάποιο κομμάτι γης που δεν ήταν πλημμυρισμένο, το καλλιεργούσαν. Κατά διαστήματα όμως η περιοχή πλημμύριζε και ο κόπος τους πήγαινε στράφι. Τα πράγματα άρχισαν να καλυτερεύουν όταν έγιναν τα αποστραγγιστικά έργα και οριοθετήθηκε η κοίτη του Στρυμόνα.

Το 1928 το κράτος έχτισε σπίτια στους πρόσφυγες, τα οποία ήταν ισόγεια, αποτελούνταν από δύο δωμάτια και μπροστά τους είχαν ένα υπόστεγο που αργότερα πολλοί το έκλεισαν και δημιούργησαν και άλλον κλειστό χώρο. Με την αποστράγγιση της λίμνης, δημιουργήθηκαν εύφορα χωράφια, τα οποία το κράτος μοίρασε στους κατοίκους του χωριού.

2β. Η καθημερινή ζωή.

ΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΤΙΩΤΕΣ, ΧΥΝΟΝΤΑΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ τον ιδρώτα τους στη γη, κατάφεραν να ορθοποδήσουν. Έκτισαν καλύτερα σπίτια, ανέπτυξαν την κτηνοτροφία, κυρίως με κοπάδια προβάτων και εκτροφή αγελάδων σε στάβλους δίπλα στα σπίτια τους και ακόμα, ασχολήθηκαν και με άλλα επαγγέλματα που είχαν να κάνουν με την οικοδομή.

Επιδόθηκαν κυρίως στην εκμετάλλευση καλοκαιρινών καλλιεργειών όπως το τριφύλλι, το καλαμπόκι, το βαμβάκι, τα κρεμμύδια, τα ζαχαρότευτλα κ.ά. Ταυτόχρονα, δεν ξεχνούσαν την Πατρίδα, ελπίζοντας πως κάποια στιγμή θα επέστρεφαν. Για πολλά χρόνια διατηρούσαν το έθιμο των «Καντνάδων».

Κάποια στιγμή, γύρω στο 1930, εμφανίστηκε στην πλατεία του χωριού ένας άγνωστος, αζύριστος, με μακριά μαλλιά και φανερά ταλαιπωρημένος. Δεν μιλούσε σε κανέναν. Μόνο καθόταν εκεί στην άκρη της πλατείας και έβλεπε. Ο Στρατής ο Σακαλούδης, κοιτάζοντάς τον προσεκτικά, κάτι αισθάνθηκε.

-«Αυτός να ξέρετε, είναι ο Βασίλης ο Σεβαστούδης», είπε στους παραβρισκόμενους.

-«Τι λες μωρέ; Αυτουνού τα κόκαλα έχουν λιώσει εδώ και καιρό», του απάντησαν αυτοί.

Αυτός όμως τον πλησίασε και του είπε στο αυτί, το ανέκδοτο που έλεγαν όταν ήταν μικροί στην Πατρίδα. Με το που το άκουσε ο ξένος, το πρόσωπό του έλαμψε και γέλασε από καρδιάς.

-«Ο Βασίλης είσαι»; Τον ρώτησε ο Στρατής.

-«Ναι» του απάντησε εκείνος και έπεσε ο ένας στην αγκαλιά του άλλου.

Αγκαλιασμένοι έτσι, αφού έκλαψαν για αρκετή ώρα σαν μικρά παιδιά, πήγαν συνοδευόμενοι και από πολλούς άλλους στις τρεις αδερφές του Βασίλη, που ήταν όλες παντρεμένες στο χωριό και οι οποίες δεν πίστευαν στα μάτια τους.

Από τις ελάχιστες φορές που ο ίδιος μίλησε αργότερα στους δικούς του, μαθεύτηκε ότι η ζωή του στα τάγματα εργασίας ήταν ελεεινή και κινδύνευε κάθε μέρα. Στα βόθρα της Ανατολής έσκαβε από το πρωί μέχρι το βράδυ, κατασκευάζοντας ατέλειωτους δρόμους μαζί με πολλούς άλλους. Το φαγητό του ήταν ελάχιστο και περιελάμβανε κυρίως ψάρια, τα οποία έβαζαν πάνω σε λαμαρίνες, τα «ζέστειναν» απλώς στη φωτιά και τα έτρωγαν σχεδόν ωμά. Γι' αυτό ποτέ στη ζωή του δεν ξανάφαγε ψάρι. Όταν τελείωσαν οι εχθροπραξίες και τα «έργα», βρέθηκε ελεύθερος να τριγυρνάει πάνω στα βουνά της

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Ανατολής. Εκεί τον βρήκε ο Γαλλικός Ερυθρός Σταυρός και τον έστειλε στον Πειραιά. Από εκεί, με βάση το αρχείο που κρατούσε ο Ελληνικός ερυθρός Σταυρός, τον προώθησαν στις Σέρρες κι από εκεί στο Κωνσταντινάτο.

Ο Βασίλης Σεβαστούδης έμεινε στο χωριό όπου και παντρεύτηκε και δεν μίλησε ποτέ στη ζωή του τουρκικά, αν και τα γνώριζε άπταιστα. Έμεινε γνωστός σαν «Αιχμάλωτος».

Το 1940, σύμφωνα με τα αρχεία της Κοινότητας, το χωριό αριθμούσε 390 κατοίκους. Στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο και στον εμφύλιο που ακολούθησε αναδείχτηκαν τέσσερεις ήρωες, οι οποίοι σκοτώθηκαν αγωνιζόμενοι «υπέρ βωμών και εστιών». Πρόκειται για τους: Παλισίδη Θεόδωρο, Κωστίδη Μιλτιάδη, Καστερούδη Φώτιο και Παπαδόπουλο Ιωάννη.

Ακολούθησε η Βουλγαρική κατοχή και ο εμφύλιος πόλεμος. Χρόνια δύσκολα για όλους όπως και για τους Κωνσταντινατιώτες.

Εικ. 9. Τα αδέρφια Νίκος (15χρ.) και Στέργιος (6 χρ.) Πραγκαλούδης σε φωτογραφείο των Σερρών το 1943. Είναι χαρακτηριστικά τα δερμάτινα χειροποίητα τσαρβούλια που φορούν.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Οι κατακτητές Βούλγαροι, επέλεξαν τα σπίτια που ήθελαν, τα κράτησαν γι' αυτούς και τους ιδιοκτήτες, τους έστειλαν να ζήσουν σε σπίτια των συγγενών τους. Σταμάτησαν τη λειτουργία του σχολείου και επέβαλαν δυσβάσταχτη φορολογία στους κατοίκους. Γι' αυτούς βέβαια που θα «βουλγαρογράφονταν», διατυμπάνιζαν ότι θα υπήρχε προνομιά αντιμετώπιση. Κάτι όμως που όπως αποδείχτηκε στη συνέχεια δεν έπιασε, αφού οι Κωνσταντινατιώτες δεν απαρνήθηκαν ούτε για μια στιγμή την ελληνική τους καταγωγή και υπόσταση.

Το 1948 έγινε η θεμελίωση της νέας εκκλησίας και το 1951 υπάρχει μια αναφορά της κοινότητας, σύμφωνα με την οποία, το χωριό αριθμούσε 430 κατοίκους, είχε 95 σπίτια, 13 των οποίων ήταν νεόκτιστα. Υπήρχε νεόκτιστο σχολείο δύο αιθουσών και γραφείου με πολλές όμως ελλείψεις. Η αναφορά αυτή προέβλεπε ότι μετά από 50 χρόνια οι κάτοικοι θα έφταναν τους 800.

Εικ. 10. 25 Μαρτίου 1951. Ο σημαιοφόρος Στέργιος Πραγκαλούδης πάνω στα θεμέλια της νέας εκκλησίας.

Με το τέλος όλων των δεινών που προξένησαν η βουλγαρική κατοχή και ο εμφύλιος πόλεμος, το Κωνσταντινάτο βρήκε το ρυθμό του και πορεύθηκε προς την ανάπτυξη.

Εικ. 11. 10 Ιουνίου 1952. Η οικογένεια πάνω στο καινούργιο κάρο, έτοιμη για την πανήγυρη του Αγίου Πνεύματος στο γειτονικό Σκούταρι.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Χτίστηκαν καινούργια σπίτια, οι καλλιέργειες έγιναν πιο εντατικές και αποδοτικές, με πιο σύγχρονα εργαλεία, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να αυξάνονται και να πληθύνονται.

Εικ. 12. Στη χειρόπρεσσα βοηθούσε όλη η οικογένεια.

Εικ. 13. Σεπτέμβριος του 1958. Αγιασμός στην αυλή του σχολείου.

Εικ. 14. Το συγγενολόι της νύφης πάνω στο τρακτέρ, έτοιμο για το γάμο που θα γίνει στην γειτονική Αγία Ελένη.

Εικ. 15. Η εργασία στα χωράφια γινόταν με αλληλοβοήθεια των συγγενών και των φίλων. (1958).

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Τη δεκαετία 1955-1965 είναι αξιοσημείωτο ότι στο Κωνσταντινάτο λειτουργούσε θεατρικός όμιλος με εμπνευστή και πρωτεργάτη τον Πέτρο Κωνσταντινίδη, ο οποίος κάποιο διάστημα διετέλεσε και πρόεδρος του χωριού. Στην ομάδα αυτή συμμετείχαν νέοι μα και ενήλικες, στην αρχή μόνον άντρες, μιας και τα χρόνια εκείνα στο Κωνσταντινάτο αλλά και σε όλη την επαρχία, ήταν πολύ δύσκολο στις γυναίκες να συμμετέχουν σε τέτοιου είδους δραστηριότητες. Με το πέρασμα των χρόνων, τον θίασο πλαισίωσαν και κοπέλες που ήταν συγγενείς των αντρών που πρωταγωνιστούσαν.

Η θεατρική ομάδα του Κωνσταντινάτου, ετοίμαζε και παρουσίαζε τα έργα της στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού. Κάποια από τα έργα που παρουσίασε ήταν «η Γκόλφω», «το στραβόξυλο» και «η Εσμέν». Τις παραστάσεις παρακολουθούσε με μεγάλο ενδιαφέρον το σύνολο των κατοίκων.

Εικ.16. 25 Μαρτίου 1955. Μία από τις πρώτες θεατρικές παραστάσεις.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Εικ. 17. 25 Μαρτίου 1962. Από την θεατρική παράσταση «το στραβόξυλο».

Γύρω στο 1955 ιδρύθηκε ανεπίσημα στο Κωνσταντινάτο αθλητικός σύλλογος με το όνομα «Διγενής». Πρόεδρος του συλλόγου αυτού ήταν ο Γεώργιος Σακαλούδης, ο οποίος καλούσε τις ομάδες των γειτονικών χωριών και έφτιαχναν τουρνουά, με έπαθλο κύπελο που ο ίδιος αγόραζε και αθλοθετούσε. Κάτι ανάλογο γινόταν και στα διπλανά χωριά.

Εικ. 18. Οι ποδοσφαιριστές του Διγενή Κωνσταντινάτου, Κωστούδης Κωνσταντίνος, Στέργιος Πραγκαλούδης και Τσακιρίδης Ανέστης, λίγο πριν την έναρξη του αγώνα. (24 Μαρτίου 1957).

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Αργότερα πρόεδρος ανέλαβε ο Ιορδάνης Καρακώστας, ο οποίος άλλαξε και το όνομα της ομάδας σε «Απόλλων». Με το πέρασμα των χρόνων, ο Απόλλων συμμετείχε στα τοπικά πρωταθλήματα, άλλοτε με επιτυχίες, άλλοτε χωρίς. Σήμερα αγωνίζεται στο τοπικό πρωτάθλημα της Β' κατηγορίας.

Το 1977, σύμφωνα με τα αρχεία της Κοινότητας, οι κάτοικοι του Κωνσταντινάτου ανέρχονταν σε 454, εκ των οποίων οι 74 ήταν γεννημένοι στη Μικρά Ασία και οι 4 στην Κωνσταντινούπολη και τη Θράκη. Η κατανομή των κατοίκων σύμφωνα με την ηλικία τους, ήταν η εξής:

Ηλικία	Άτομα	Ποσοστό %
0-9	70	15
10-19	82	18
20-29	60	13
30-39	69	15
40-49	71	16
50-59	40	9
60-69	32	7
70-79	17	4
80-89	13	3

Γύρω στο 2000 στο χωριό ιδρύθηκε σύλλογος γυναικών με αξιόλογη δράση για αρκετά χρόνια.

Από την δεκαετία του '60 και μετά, αν και η γεωργία έγινε πιο αποδοτική, πολλοί χωριανοί εγκατέλειψαν το Κωνσταντινάτο και ακολουθώντας τη «μόδα» της αστυφιλίας, εγκαταστάθηκαν στην πόλη των Σερρών, τη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα. Κάποιες οικογένειες ξενιτεύτηκαν και για λόγους εργασίας έζησαν στο εξωτερικό, τη Γερμανία και την Αυστραλία.

Όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα, παρά την παλαιότερη εκτίμηση της Κοινότητας για διπλασιασμό των κατοίκων, το 2001 στο χωριό να κατοικούν 414 και το 2011 μόνο 313 άνθρωποι. Τα τελευταία χρόνια, η ύπαρξη μιας τάσης επιστροφής των αστών στον τόπο καταγωγής τους, δίνουν ελπίδα στο χωριό, να φτάσει τουλάχιστον τον αριθμό των κατοίκων που είχε πριν 30 και 40 χρόνια.

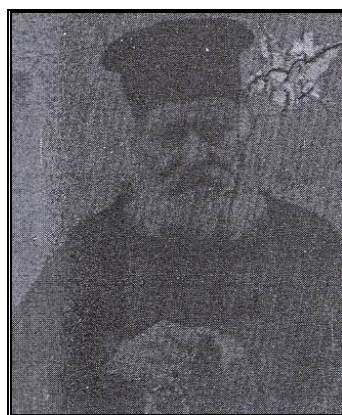
Από τα μέσα του 2014 βρίσκεται σε εξέλιξη μια αξιόλογη προσπάθεια κατοίκων του χωριού για την ίδρυση και λειτουργία Πολιτιστικού Συλλόγου Μικρασιατών Κωνσταντινάτου.

3. Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ.

ΟΠΩΣ ΠΡΟΑΝΑΦΕΡΘΗΚΕ, ΣΤΟΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΤΟΥΣ, υπήρχε εκκλησία αφιερωμένη στον Άγιο Ιωάννη τον Θεολόγο, χτισμένη στα ΒΔ του χωριού. Από μαρτυρίες και φωτογραφίες χωριανών που επισκέφτηκαν πρόσφατα την πατρίδα των γονιών τους και «προσκύνησαν» τα πάτρια εδάφη, ο ναός αυτός είχε σχήμα ορθογωνίου, μετρίου μεγέθους, με αμυδρωτή πόρτα εισόδου και κεραμοσκεπή με δύο κλίσεις.

Εικ. 19. Ο ναός του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου λειτουργεί σήμερα σαν...αποθήκη.

Εικ. 20. Ο παπα Θανάσης Παπαδόπουλος.

Τα τελευταία χρόνια πριν την καταστροφή, ο ιερέας που διακονούσε στο ναό, ήταν ο παπα Θανάσης Παπαδόπουλος. Όπως ειπώθηκε

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

νωρίτερα, ήταν άνθρωπος ντόμπρος, καλός οικογενειάρχης και πολύ αγαπητός στους συγχωριανούς του. Βοηθούσε το ποίμνιό του και στις δύσκολες ώρες του ξεριζωμού, ήταν αυτός που εμπύχωνε και έδινε κουράγιο στον καθένα. Με την προσωρινή εγκατάσταση των Κωνσταντινωτιών στα Νταρνακοχώρια, ο παπα Θανάσης ανέλαβε να λειτουργεί στο Νέο Σούλι και παρέμεινε εκεί μέχρι που πέθανε. Αργότερα έγινε η ανακομιδή των λειψάνων του και η μεταφορά τους στο Κωνσταντινάτο.

Με την μόνιμη πια εγκατάσταση στο Κωνσταντινάτο, οι κάτοικοι ταυτόχρονα με το χτίσιμο των σπιτιών τους, ξεκίνησαν και την ανέγερση της εκκλησίας τους. Όπως και τα σπίτια τους, θα την έχτιζαν και αυτή με σάζια (πλοκός από καλάμια) και λάσπη. Τότε εμφανίστηκε κάποιος πλούσιος της περιοχής που το όνομά του ήταν Παντελής και προσφέρθηκε να αναλάβει αυτός τα έξοδα της ανέγερσης του ναού, με τον όρο να αφιερωνόταν στον Άγιο Παντελεήμονα. Οι χωριανοί δέχτηκαν και ο ναός αποπερατώθηκε σχετικά γρήγορα. Η σκεπή του ήταν ξύλινη και στην οροφή από την μέσα πλευρά του ήταν καρφωμένη μια ξύλινη στρογγυλή αγιογραφία του Χριστού Παντοκράτορα, η οποία τώρα βρίσκεται στο παρεκκλήσι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στα μνήματα. Είχε δώδεκα μέτρα μήκος και οκτώ πλάτος. Η πρόσοψή της φαίνεται στην παρακάτω φωτογραφία.

Εικ.21. Η πρόσοψη της παλιάς εκκλησίας.(1951).

Η εκκλησία λειτούργησε σχετικά γρήγορα, αφού έπρεπε να καλύψει τις λατρευτικές ανάγκες των κατοίκων. Μέχρι το 1935 είναι άγνωστο το ποιος ιερέας διακονούσε στο ναό. Το πιο πιθανό είναι, να εξυπηρετούσαν οι ιερείς των διπλανών χωριών. Τη χρονιά εκείνη, πείστηκε ο παπα Δημήτρης Φωτακίδης, ο οποίος είχε εγκατασταθεί στην περιοχή της

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Αριδαίας, να εγκαταλείψει τα μέρη του μαζί με τον κλήρο που είχε λάβει από το κράτος και τα πρόβατα που είχε αποκτήσει και να μετοικήσει στο Κωνσταντινάτο, όπου θα έπαιρνε νέο κλήρο και θα αναλάμβανε να λειτουργεί στον ναό του Αγίου Παντελεήμονα. Πραγματικά ο παπα Δημήτρης μαζί με κάποιους άλλους ήρθε στο χωριό και ανέλαβε τα ιερατικά του καθήκοντα στον ναό. Μόνο που τελικά κλήρο δεν πήρε και αναγκάστηκε να ξεκινήσει για δεύτερη φορά από το μηδέν.

Εικ.22. Ο παπα Δημήτρης Φωτακίδης με την παπαδιά του και δύο από τα εγγόνια του.

Με το πέρασμα των χρόνων, η εκκλησία λόγω της πρόχειρης κατασκευής της, παρουσίαζε σοβαρά προβλήματα στατικότητας, πράγμα που έκανε επιτακτική την ανάγκη κτισίματος νέου ναού. Έτσι, το 1947 συστήθηκε επιτροπή με κύριο μέλημα την ανέγερση του νέου ιερού ναού. Η επιτροπή αυτή αποτελούνταν από τον τότε πρόεδρο της Κοινότητας Πέτρο Κωστούδη, τον Αθανάσιο Απολλωνιάδη και τον Γεώργιο Τάνσαρλη.

Από πρακτικό της επιτροπής αυτής που συνετάχθει στις 29 Νοεμβρίου του 1947, μαθαίνουμε ότι έγινε σύναψη δανείου ενός εκατομμυρίου δραχμών από την ΑΤΕ, με σκοπό την καλλιέργεια 50 στρεμμάτων γης, που πρόσφερε το Κοινοτικό Συμβούλιο, προκειμένου να προκύψουν κάποια έσοδα, για το ξεκίνημα της ανέγερσης του ναού.

Πρακτικά
 της Επιτροπής Ανάγερσης Εκκλησίας.

Εν Κων/νιάτω επίθεσαν τῆς 29 Νοεμβρίου
 Προεδρῖον τῆς 2ης 1847 οἱ ἀπογραφεύοντες
 ἰδρυθῆναι ἡμετέρας ἀποφασίσαντες
 καὶ διὰ τῆς ἠρωτησῆσιν ἀποφασίσαντες
 οὕτως ἀναγέρσειν ἑκκλησίαν ἐπισημασθεὶς οἰκίαν
 ἐν αἰατικῶν καὶ τῶν ἄλλων κενῶν οἰκίων.
 Καὶ τῆς 29 Νοεμβρίου ὅτι διὰ τὴν ἀνάγερσιν
 τῆς ἑκκλησίας καλοῦσιν ἀποφασίσαντες τὸν Κωνσταν-
 τινόν ἑκκατόμηνον ἑσόδον αἰσῶν 50 δρ. ἀποφασίσαντες
 ἐκ τῆς προϋποθέσεως διὰ τὸν ἀσφαλισμὸν καὶ ἀποφασίσαντες
 ὅτι τὸ ἐκπληρωθὲν τῶν ἠρωτησῆσιν καὶ ἑκκατόμηνον
 ἐξ ἁλίσκων δρ. καὶ ἑκκατόμηνον ἀποφασίσαντες
 Α.Τ.Ε. ἐξ ἑν ὁλοκλήρου τῶν ἐκπληρωθῶν.
 Ἔτι καὶ τὸν ἀποφασίσαντες ἑκκατόμηνον ἀποφασίσαντες
 ἀποφασίσαντες καὶ ἀποφασίσαντες 856.000
 ἠ. τ. ε. ἀποφασίσαντες 903.350

τὸ ἐκπληρωθὲν τῶν ἠρωτησῆσιν ἀποφασίσαντες
 ἐκπληρωθῆναι ἀποφασίσαντες καὶ τῶν ἄλλων ἀποφασίσαντες
 τὰ μέγιστα ἐκπληρωθῆναι τῶν ἠρωτησῆσιν καὶ ἑκκατόμηνον
 κηρύττειν ἐκπληρωθῆναι.

Ἐπισημασθεὶς οἰκίαν ἀποφασίσαντες ἀποφασίσαντες
 τῶν ἠρωτησῆσιν καὶ ἀποφασίσαντες ἀποφασίσαντες ἑκπληρωθῆναι
 τῶν ἠρωτησῆσιν καὶ ἀποφασίσαντες ἀποφασίσαντες ἑκπληρωθῆναι
 καὶ ἀποφασίσαντες ἀποφασίσαντες ἀποφασίσαντες ἑκπληρωθῆναι
 καὶ ἀποφασίσαντες ἀποφασίσαντες ἀποφασίσαντες ἑκπληρωθῆναι.

Εικ.23. Πρακτικὸ τῆς επιτροπῆς ἀνάγερσης ἐκκλησίας. 29 Νοεμβρίου 1947.

Στις 18 Ιανουαρίου 1948, η επιτροπή διακηρύττει πλειοδοτική δημοπρασία για την εκποίηση 62 δέντρων λεύκης, με σκοπὸ πάλι την εξεύρεση χρημάτων.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναγέρσεως Ἐκκλησίας Κωνσταντινάτου
 διακηρύττει ὅτι

Ἐν Κωνσταντινιάτῳ καὶ ἐν τῇ καφενεῖῳ τοῦ Κ. Μπαχαροῦδου τῆς 18 δεκεμβρίου
 ἡμέρας τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1948 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10-12
 π.μ. ἐνεργηθήσεται πλειοδοτικὴ δημοπρασίαις διὰ τὴν ἐκποίησιν 50 δένδρων
 λεύκης διαφόρων διαστάσεων ἐντὸς τοῦ δασυλλιοῦ ὡς καὶ ἑτέρων 12 τοιοῦτων
 ἐντὸς τοῦ προαυλοῦ Ἐκκλησίας.

Ἡ πρώτη προσφορά ὀρίζεται τὸ ποσὸν δρ. 1.000.000 ἢ ἐγγύτησιν 200.000

Ἄπανα τὰ ἐξοδα δημοπρασίας ὡς καὶ τὰ τοιαῦτα ὑλοτομῆσεως βαρύνουσι
 ἐξ ὁλοκλήρου τὸν τελευταῖον πλειοδότην.

Περὶ σφόδρα πληροφορίαι παρέχονται παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναγέρσεως
 Ἐκκλησίας.

Ἐν Κωνσταντινιάτῳ τῆς 2 Ἰανουαρίου 1948

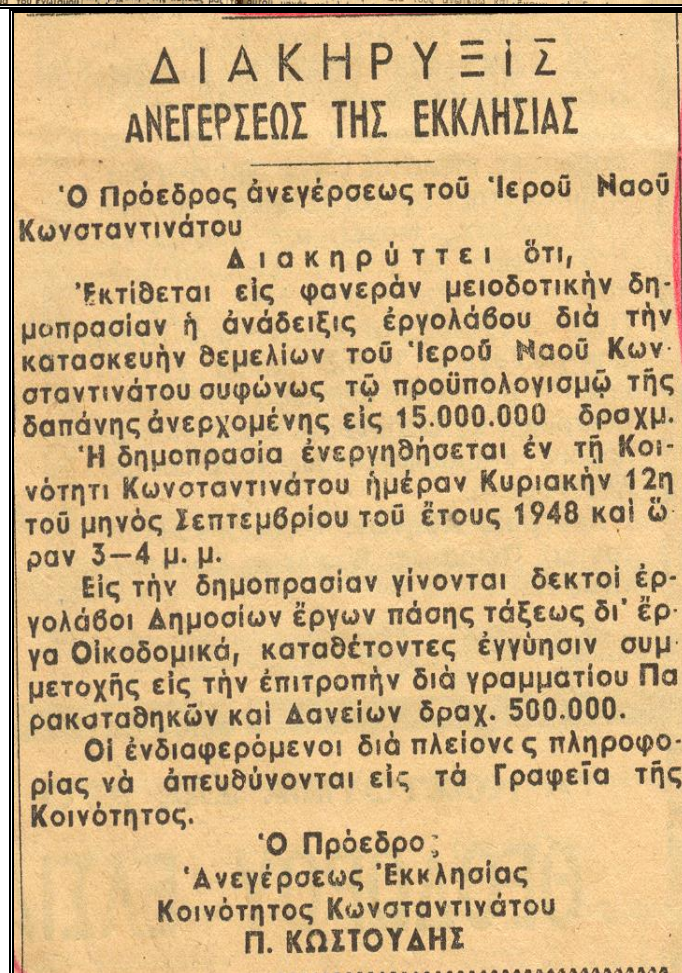
Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναγέρσεως Ἐκκλησίας Κωνσταντινάτου

Π. Κωστούδης

Εικ. 24. Διακήρυξη πλειοδοτικῆς δημοπρασίας. (2/1/1948).

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

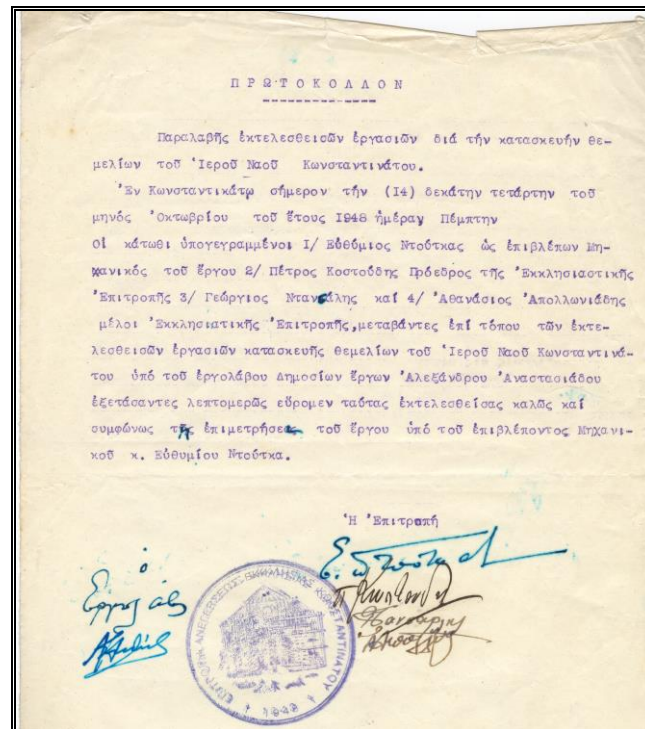
Εξασφαλίζοντας έτσι τα πρώτα χρήματα, η επιτροπή προέβη στις απαραίτητες ενέργειες και την Κυριακή 5 Σεπτεμβρίου 1948, δημοσίευσε στην εφημερίδα «Πρόοδος» των Σερρών, την προκήρυξη ανέγερσης εκκλησίας στο Κωνσταντινάτο.

Εικ.25. Το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Πρόοδος της 5ης Σεπτεμβρίου 1948 και η δημοσιευθείσα διακήρυξη για την ανέγερση Ιερού Ναού στο Κωνσταντινάτο.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Το έργο της κατασκευής των θεμελίων ανέλαβε ο εργολάβος δημοσίων έργων Αλέξανδρος Αναστασιάδης και όπως φαίνεται στο παρακάτω έγγραφο, στις 14 Οκτωβρίου 1948, τα θεμέλια του νέου ναού ήταν γεγονός.

Εικ.26. Πρωτόκολλο παραλαβής των θεμελίων του ναού.

Τα σχέδια του νέου ναού ανέλαβε ο αρχιτέκτονας Κ. Φωτόπουλος και υπογράφηκαν στις 5 Μαΐου του 1952. Σύμφωνα με αυτά, το μήκος του νέου ναού θα ήταν 19 μέτρα, το πλάτος 17 και η χωρητικότητά του 420 άτομα για τον ναό και 231 για τον νάρθηκα.

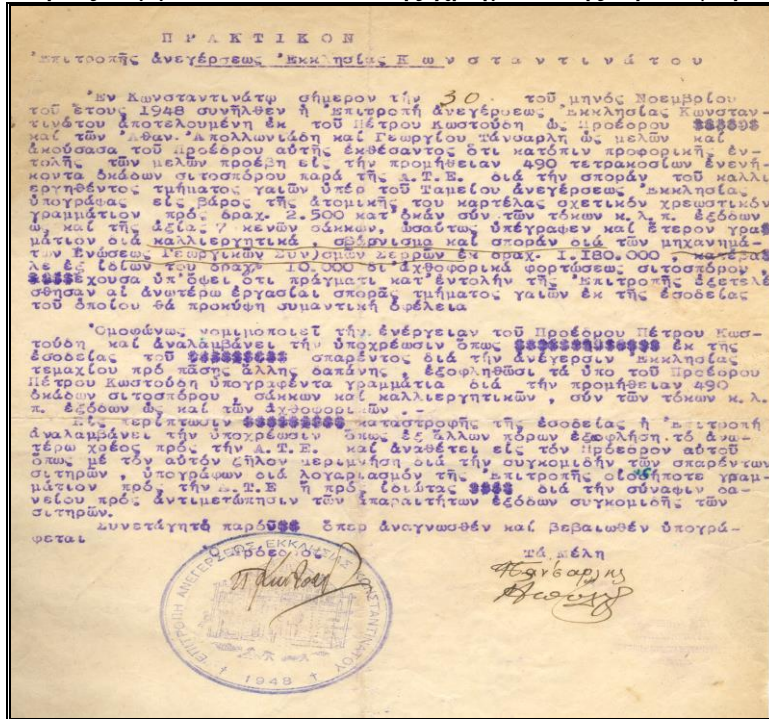
Εικ.27. Η υπογραφή των σχεδίων και η πρόσοψη του νέου ναού.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Σύμφωνα με μαρτυρίες κατοίκων, η παλιά εκκλησία δεν έπαυε να λειτουργεί όσο υπήρχαν τα θεμέλια της νέας και μάλιστα επειδή αυτά ήταν πιο ψηλά, όταν έβρεχε, αυτή πλυμμήριζε και η πρόσβασή της ήταν δύσκολη.

Η επιτροπή μα και όλοι οι κάτοικοι συνέχισαν την προσπάθεια συγκέντρωσης χρημάτων. Αυτό μαρτυρούν τα παρακάτω έγγραφα, της σύναψης νέου δανείου, της προσωπικής εργασίας των κατοίκων για την μεταφορά πέτρας, άμμου, αλλά και της χρηματικής προσφοράς.

Εικ. 28. Πρακτικό της επιτροπής για τη σύναψη νέου δανείου.

ΚΟΙΝΩΤΗΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΤΟΥ
I	Ανεκτοδόχος Γεώργιος	
2	Απολλωνιάδης Κωνσταντίνος	90 / 1
3	" Γεώργιος	
4	Ανεκτοδόχος Αθανάσιος	5 / 1
5	" Βασίλειος	5 / 60
6	" Δημήτριος	70 / 1 1,60
7	Ανακτοδόχος Εμμανουήλ	3 / 65 65
8	Ανεκτοδόχος Αναστασίου	
9	Βασίλειος Αθανάσιος	3 / 1 90
10	Γεωργίου Κωνσταντίνος	3 / 80
11	Γεωργίου Κωνσταντίνος	
12	Γεωργίου Κωνσταντίνος	3 / 80 65 65
13	Τζιμάς Αλέξανδρος	
14	Αλεξανδριώτης Αλέξανδρος	
15	Βαγγέλιος Γεώργιος	
16	Εμμανουήλ Κωνσταντίνος	3 / 80 80 80 60
17	Θεοφάνης Κωνσταντίνος	
18	" Αναστασίου	
19	" Δημήτριος	3 / 80
20	" Θεόδωρος	3 / 90 60 80
21	" Κωνσταντίνος	
22	Κωνσταντινιάδης Κωνσταντίνος	3 / 1 / 1
23	" Αθανάσιος	
24	Κωνσταντίνος Πέτρος	3 / 1 / 1
25	Κωνσταντίνος Κωνσταντίνος	
26	Κωνσταντίνος Αθανάσιος	
27	Κωνσταντίνος Βαγγέλιος	3 / 1 / 1
28	Κωνσταντίνος Βαγγέλιος	
29	Κωνσταντίνος Βαγγέλιος	
30	Κωνσταντίνος Βαγγέλιος	
31	Κωνσταντίνος Βαγγέλιος	3 / 80 65

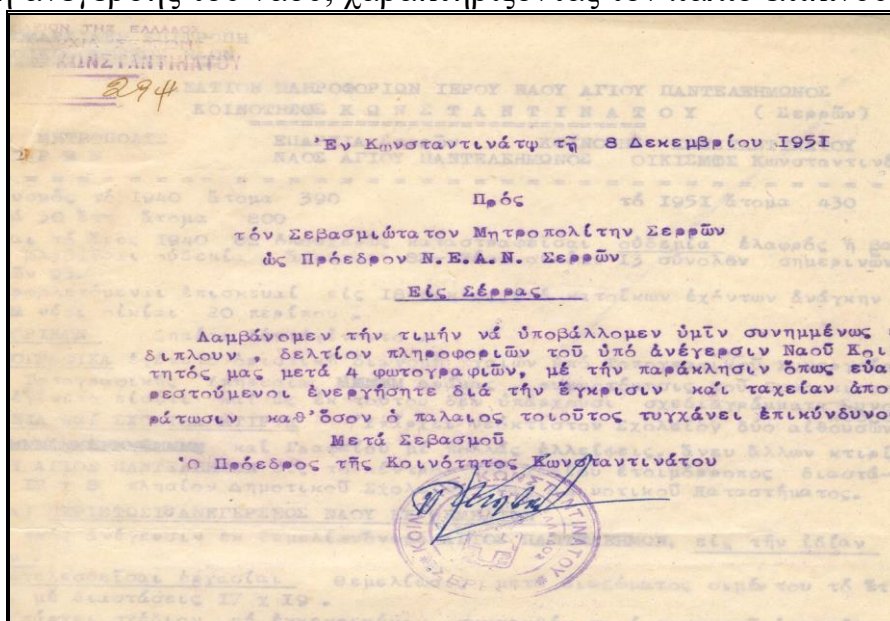
Εικ. 29. Καταγραφή των κυβικών πέτρας και άμμου που μετέφερε ο κάθε κάτοικος.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

1 Βασίλης Καστρούτς	80	✓
2 Νίκος Πραμαγιός	80	✓
3 Τζιφός Κωστακίδης	90	✓
4 Δημήτρης Παρράκωνας	50	✓
5 Θανάσης Παπαδόπουλος	8	
6 Χρήστος Θεοφρούς	90	✓
7 Βασίλης Αντότσι	60	✓
8 Γεώργιος Κωστακίδης	65	✓
9 Γεώργιος Σαμαγιός	90	✓
10 Θανάσης Κονεζοίδης	80	✓
11 Νίκος Παχαρούδης	100	✓
12 Γεώργιος Τσιμής	60	✓
13 Θεοφρούς Δημήτρης	80	✓
14 Βασίλης Παπαδόπουλος	70	✓
15 Νίκος Παχαρούδης	75	✓
16 Κωνσταντίνος Δημήτρης	70	✓

Εικ. 30. Κατάσταση ονομάτων που πρόσφεραν μάλλον σε έρανο υπέρ της ανέγερσης του νέου ναού.

Στις 8 Δεκεμβρίου 1951, η επιτροπή ανέγερσης του ναού, με το παρακάτω έγγραφο, τονίζει στον σεβασμιώτατο Μητροπολίτη την ανάγκη ανέγερσης του ναού, χαρακτηρίζοντας τον παλιό επικίνδυνο.

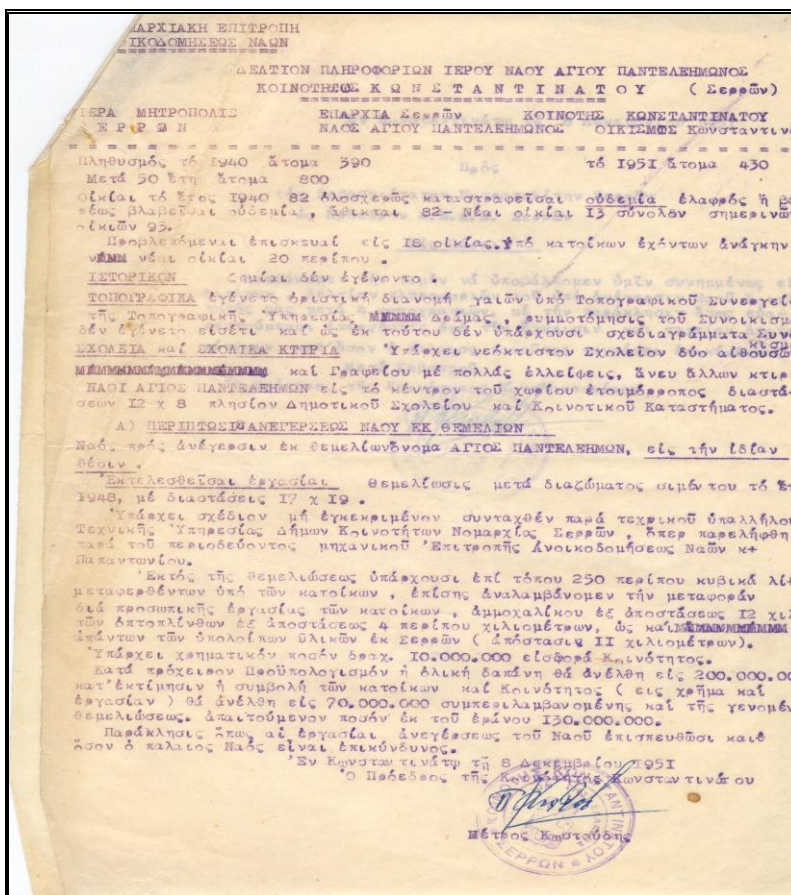
Εικ. 31. Έγγραφο προς τον Μητροπολίτη Σερρών.(8/12/1951).

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντίναιο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Ταυτόχρονα η Κοινότητα ενημέρωσε τόσο τον Μητροπολίτη όσο και τη Νομαρχιακή Επιτροπή Οικοδομήσεως Ναών, για διάφορα θέματα, μεταξύ των οποίων για τον Ι.Ν.Αγίου Παντελεήμονα, τα παρακάτω:

[...] Ο υπό ανέγερση ναός βρίσκεται στα θεμέλια. Οι κάτοικοι έχουν μεταφέρει περί τα 250 κυβικά πέτρες. Οι ίδιοι αναλαμβάνουν τη μεταφορά αμμοχάλικου και οποιουδήποτε άλλου υλικού, με προσωπική εργασία.

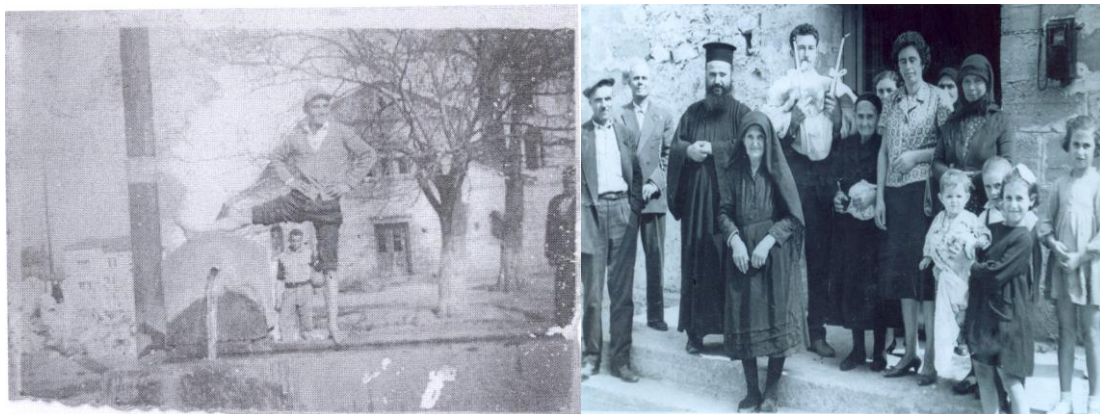
[...] Με πρόχειρο προϋπολογισμό, η ολική δαπάνη θα ανέλθει στα 200000000 δρχ. Η συμβολή των κατοίκων σε χρήμα και εργασία, θα ανέλθει στα 70000000δρχ. Απαιτούμενο ποσό 130000000δρχ.

Εικ. 32. Πρόχειρος προϋπολογισμός των δαπανών για την ανέγερση του ναού.

Με τον συνεχή αγώνα της επιτροπής, αλλά και την αμέριστη συμπαράσταση όλων των κατοίκων, η καινούργια εκκλησία άρχισε να υψώνεται. Κάποια στιγμή η παλιά γκρεμίστηκε και οι ακολουθίες και τα μυστήρια τελούνταν στο ισόγειο του κτιρίου της Κοινότητας. Το 1953 ο νέος ναός άρχισε να λειτουργεί κανονικά, με πολλές βέβαια ελλείψεις, ενώ τα εγκαίνιά του έγιναν πολύ αργότερα.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Εικ. 33. Ο νέος του χωριού Απολλωνιάδης Γεώργιος μπροστά στην μισοτελειωμένη εκκλησία το 1956. Δίπλα, μυστήριο της βάπτισης, λίγο αργότερα.

Από το 1955, χρονιά που ο παπα Δημήτρης Φωτακίδης αναχωρεί για τη Θεσσαλονίκη, ιερέας αναλαμβάνει ο παπα Χρύσανθος.

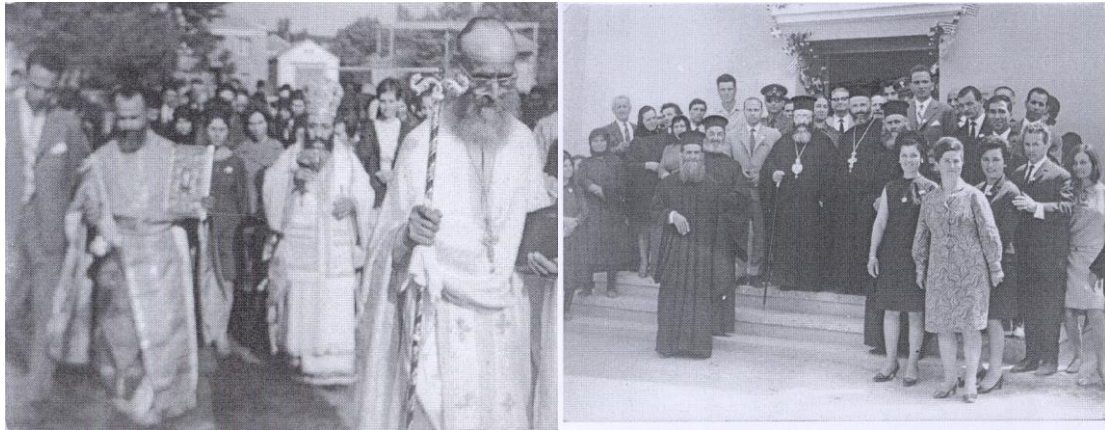
Εικ.34. Ο παπα Χρύσανθος.

Αυτός μάλλον ήταν στρατιωτικός ιερομόναχος, αφού με δικές του ενέργειες, ο στρατός κατασκεύασε τον αυλόγυρο της εκκλησίας. Από το 1961 και για δέκα χρόνια, ιερέας στον Άγιο Παντελεήμονα ήταν ο αρχιμανδρίτης π. Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου, στη διάρκεια της θητείας του οποίου, έγιναν τα εγκαίνια του νέου ναού.

Εικ. 35. Ο π. Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Εικ. 36. 12 Μαΐου 1968. Τα επίσημα εγκαίνια του Ι.Ν. Αγίου Παντελεήμονα Κωνσταντινάτου.

Το χωριό πλέον είχε τον ολοκαίνουργιο ναό του, τον οποίο, με πολλές προσπάθειες καλλωπίζει και εσωτερικά που είχε πολλές ατέλειες. Οι λατρευτικές εκδηλώσεις γινόταν με κάθε λαμπρότητα, πράγμα που μαρτυρούν και οι πιο κάτω φωτογραφίες.

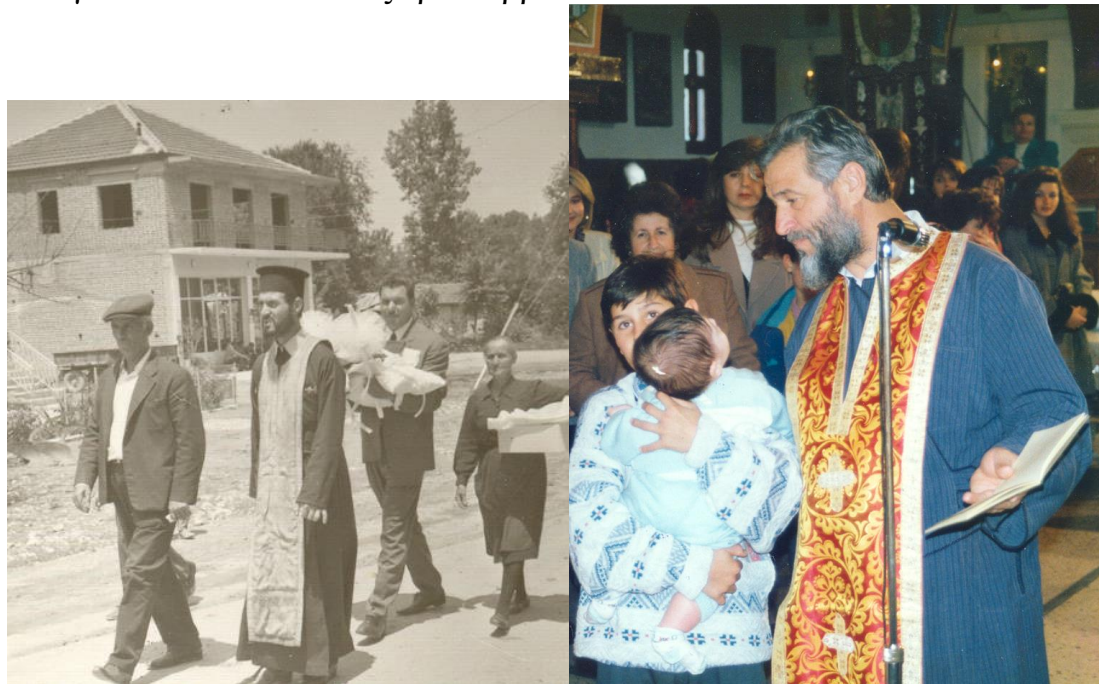
Εικ. 37. Κυριακή της Ορθοδοξίας και περιφορά της εικόνας της Ανάστασης.

Εικ. 38. Στο δρόμο για τη Μπέλιτσα, για τον αγιασμό των υδάτων. 1966.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Το 1971 στον Άγιο Παντελεήμονα, αναλαμβάνει ιερέας ο παπα Γιώργης Αναγνώστου από τον Γάζωρο Σερρών.

Εικ. 39. Ο παπα Γιώργης αναγνώστου τελεί το μυστήριο της Βάπτισης το 1971 και το 1993.

Ο παπα Γιώργης μένει στο ναό μέχρι το 1997, οπότε και μετατίθεται στους Αγίους Σαράντα Μάρτυρες των Σερρών. Στη διάρκεια της θητείας του, με την υποστήριξη των κατοίκων, έγιναν πολλά έργα στην εκκλησία, όπως αλλαγή σκεπής, βαψίματα, αγορά στασιδίων και αναλογίων και κυρίως η κατασκευή του προνάρθηκα. Ο ναός πήρε τη μορφή σχεδόν που έχει σήμερα.

Το 1997 διορίστηκε στο ναό ο μέχρι σήμερα εφημέριος, παπα Γιάννης Κοτσαμαρικόγλου από τις Σέρρες, ο οποίος με την αγάπη και το φιλότημο που επέδειξε, συνετέλεσε στο να ευπρεπιστεί ακόμα περισσότερο ο ιερός ναός.

Εικ.40. Ο παπα Γιάννης Κοτσαμαρικόγλου, στον Αγιασμό των υδάτων, στις 6 Ιανουαρίου του 2014.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Μέχρι τα τέλη περίπου της δεκαετίας του 2000, στην εκκλησία υπήρχε ένα έθιμο που μάλλον προήλθε από την Μικρά Ασία. Το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής και την Κυριακή του Πάσχα, γίνονταν δημοπρασία μέσα στο ναό, για το ποιος θα έπαιρνε στη λιτανεία που θα ακολουθούσε τον Σταυρό και την εικόνα της Ανάστασης αντίστοιχα. Υπάρχει ένα χειρόγραφο από τη δεκαετία του 1960, που καταγράφει τους συμμετέχοντες στη δημοπρασία και τις προσφορές τους.

ο/α	Όνοματεπώνυμο	Προσφορά
1	Ανεστόδης Δημήτριος	450000 Φραγκουλιά
2	Αθανάσιος Ανεστόδης	460.000 Φραγκουλιά
3	Αντώνης Κουτσούνης	490.000 Αθήνα
4	Κυβερνάκης Αθηνάιος	500000 Αθήνα
5	Ανεστόδης Δημήτριος	530000 Αθήνα
6	Ματθαίου Αθηνάιος	600000 Αθήνα
7	Ματθαίου Αθηνάιος	680000 Αθήνα

Εικ. 41. Οι συμμετέχοντες και οι προσφορές στη δημοπρασία για τον Σταυρό.

Τέλος, όταν γινόταν η κατάδυση του Τιμίου Σταυρού στην Μπέλιτσα την ημέρα των Φώτων, πολλοί νέοι του χωριού βουτούσαν στο ποτάμι και τον έπιαναν. Αμέσως μετά, όλοι αυτοί οι νέοι, περιφέρονταν στα σπίτια το Σταυρό ψάλλοντας το «εν Ιορδάνη βαπτιζομένου...». Από τα χρήματα που μάζευαν, ένα μέρος το προσέφεραν στον ναό. Από τη στιγμή που σταμάτησε το «ρίξιμο» του Σταυρού στην Μπέλιτσα, το έργο της περιφοράς του στο χωριό, ανέλαβε η εκκλησιαστική επιτροπή. Η παράδοση αυτή συνεχίζεται μέχρι και σήμερα και δίνει ένα ιδιαίτερο χρώμα στην μεγάλη αυτή ημέρα των Φώτων.

Οι νεοκώροι του Αγίου Παντελεήμονα.

Μέχρι το 1963 νεοκώρος του ναού ήταν ο Βασίλειος Χατζηαθανασίου. Μετά ο Διαμαντής Μπαχαρούδης, ενώ το 1968 ανέλαβε καθήκοντα η Μαριάνθη Χαμουρτζίδου και το 1982, ο μέχρι σήμερα Παναγιώτης Παπανδρεούδης.

Οι επιτροπές της εκκλησίας.

1963

Νικόλαος Χατζηνικολάου
Γεώργιος Μπαχαρούδης
Ευστράτιος Σακαλούδης
Βασίλειος Παπαδόπουλος

1967

Νικόλαος Χριστοδούλου
Βασίλειος Παπαδόπουλος
Αθανάσιος Ανεστουδης

1971

Δημήτριος Καρατζούδης
Αθανάσιος Αλιατίδης
Στέργιος Δασκάλου
Γεώργιος Κοτσαμπασίδης

1973

Στέργιος Δασκάλου
Γεώργιος Απολλωνιάδης
Σωτήριος Τσακιρίδης
Σωτήριος Θεοδωρίδης

1975

Στέργιος Πραγκαλούδης
Νικόλαος Καγιογλίδης
Βασίλειος Θεοδωρίδης
Γεώργιος Σακαλούδης

1978

Ιορδάνης παπανδρέου
Σωτήριος Τσακιρίδης
Χριστόδουλος Παλισίδης
Θεόδωρος Κωστόπουλος

1981

Νικόλαος Καγιογλίδης
Δημήτριος Καρατζούδης
Νικόλαος Τράνακας
Γεώργιος Θεοδωρίδης

1984

Νικόλαος πραγκαλούδης
Σωτήριος Θεοδωρίδης
Αλέξανδρος Φωτακίδης
Βασίλειος Παπαδόπουλος

1987

Νικόλαος Πραγκαλούδης
Βασίλειος Παπαδόπουλος
Αθανάσιος Καρατζούδης
Ευστράτιος Κομνιανίδης

1990

Σωτήριος Τσακιρίδης
Σωτήριος Θεοδωρίδης
Γεώργιος Θεοδωρίδης
Γεώργιος Κοτσαμπασίδης

1991

Στη θέση του
Σωτηρίου Τσακιρίδη
Ο Στέργιος Δασκάλου

1993

Σωτήριος Τσακιρίδης
Χρήστος Μπαχαρούδης
Αθανάσιος Καρατζούδης
Νικόλαος Χατζηαθανασίου

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

1996

Σωτήριος Θεοδωρίδης
Χρήστος Μπαχαρούδης
Νικόλαος Χατζηαθανασίου
Γεώργιος Κοτσαμπασίδης

1997

Στη θέση του
Γεωργίου Κοτσαμπασίδη
ο Γεώργιος Θεοδωρίδης

1999

Γεώργιος Θεοδωρίδης
Θεόδωρος Τσακίριδης
Ιωάννης μπαχαρούδης
Νικόλαος Χατζηαθανασίου

2004

Στη θέση του
Ιωάννη Μπαχαρούδη
ο Ευστράτιος Σακαλούδης

2006

Παπαδόπουλος Βασίλειος
Ιωάννης Γκόγκος
Νικόλαος Χατζηαθανασίου
Βασίλειος Κοτσαμπασίδης

2007

Στη θέση του Βασιλείου
Κοτσαμπασίδη ο Βασίλειος
Λεμονής και του Ιωάννη Γκό-
γκου, ο Σωτήριος Θεοδωρίδης

2010

Στη θέση του Σωτηρίου
Θεοδωρίδη ο Ιωάννης
Παπαδόπουλος του Αθανασίου

2011

Στη θέση του Βασιλείου
Λεμονή ο
Ανέστης Τσακίριδης

Οι ψάλτες του Αγίου Παντελεήμονα.

Ο πρώτος ψάλτης του ναού ήταν ο Απόστολος Καστορίδης, ο οποίος ήταν και ο τελευταίος του Ι.Ν. Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στους Κωνσταντινάτους της Μικράς Ασίας. Βοηθούς είχε τον Ευστράτιο Γιαννακούδη, τον Αθανάσιο Πραγκαλούδη, τον Αθανάσιο Απολλωνιάδη και νέους από το χωριό.

Στη συνέχεια ανέλαβε Ο Ευστράτιος Γιαννακούδης που έψαλλε μέχρι το θάνατό του, το 2005.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Εικ. 42. Ο Ευστράτιος Γιαννακούδης, έψαλλε για πάνω από 80 χρόνια.

Βοηθούς είχε τον Φώτιο Φωτακίδη, τον Πέτρο Χερχελετζή από την Αγία Ελένη και από το 1996 τον Ιωάννη Γκόγκο.

Από το 2005 μέχρι τον Φεβρουάριο του 2008, ψάλτης του ναού διετέλεσε ο πατέρας του ιερέα, Άνθιμος Κοτσαμαρικόγλου, με βοηθούς τον Πέτρο Χερχελετζή και τον Ιωάννη Γκόγκο.

Από το Πάσχα του 2008, στο ναό ψάλλει ο Ιωάννης Γκόγκος με βοηθούς τον Πέτρο Χερχελετζή, τον Κωνσταντίνο Πραγκαλούδη, τον Στέργιο Τουντζιάρη από το Σκούταρι και τα τελευταία χρόνια τον Θωμά Αμπατζή από την πόλη των Σερρών και τον Πέτρο Τσακιρίδη από το χωριό.

Εικ. 43. Ο Ιωάννης Γκόγκος με τον Πέτρο Τσακιρίδη (δεξιά τους ο Νικόλαος Πατεράκης από την Καβάλα).

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Βαπτίσεις και γάμοι στον Ι.Ν. Αγίου Παντελεήμονα.

Από το αρχείο του ναού, προκύπτουν τα παρακάτω στοιχεία για τον αριθμό των βαπτίσεων και των γάμων που έγιναν σ' αυτόν.

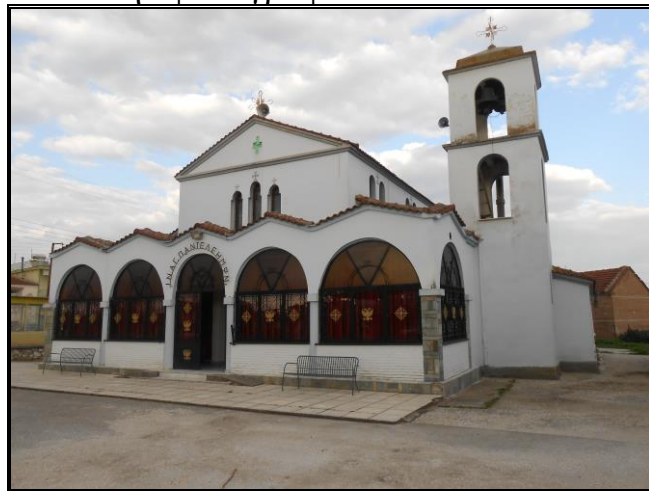
Έτος	Βαπτίσεις	Γάμοι
1958	14	Δεν υπάρχουν στοιχεία
1959	6	«
1960	5	«
1961	9	«
1962	11	«
1963	12	«
1964	10	«
1965	8	«
1966	8	«
1967	9	«
1971	8	1
1972	9	4
1973	4	3
1974	11	4
1975	6	3
1976	9	2
1977	7	1
1978	9	3
1979	3	4
1980	5	0
1981	2	3
1982	4	4
1983	4	5
1984	4	2
1985	4	2
1986	1	2
1987	12	2
1988	3	8
1989	5	1
1990	7	5
1991	8	4
1992	5	1
1993	6	1
1994	6	1
1995	-	1
1996	-	-
1997	3	3

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Έτος	Βαπτίσεις	Γάμοι
1998	1	4
1999	5	1
2000	5	1
2001	2	5
2002	4	2
2003	1	1
2004	3	4
2005	3	2
2006	5	0
2007	2	0
2008	2	1
2009	3	0
2010	5	1
2011	2	0
2012	2	3
2013	3	-

Ο Ιερός Ναός του Αγίου Παντελεήμονα Κωνσταντινάτου σήμερα.

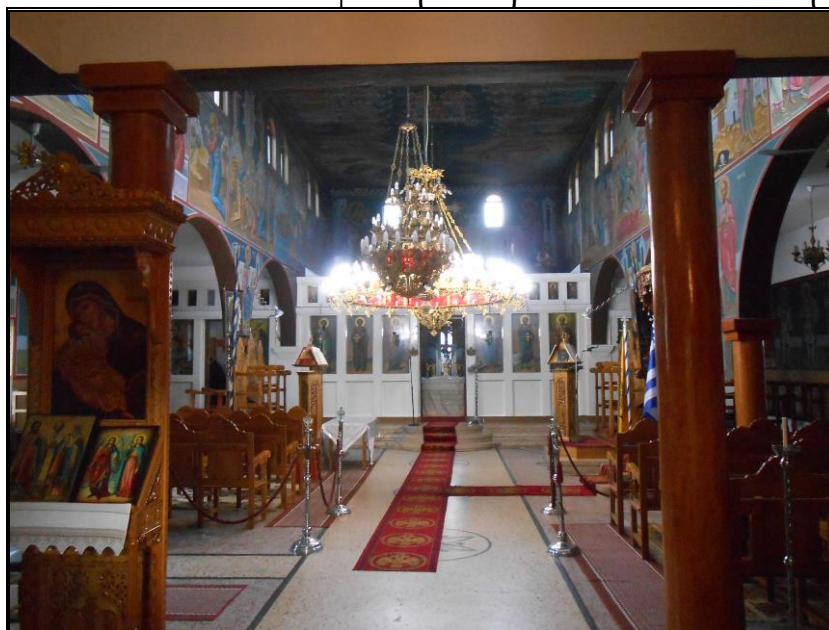
ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ, Ο ΝΑΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΤΗΝ εικόνα που φαίνεται στην φωτογραφία.

Εικ.44. Ο Ι.Ν. του Αγίου Παντελεήμονα σήμερα.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Εσωτερικά είναι αγιογραφημένος από τα αδέρφια Μιχαήλ και Κωνσταντίνο Κοτικώστα και κυρίως από τους μαθητές τους, επίσης αδέρφια, Ιωάννη και Δημήτριο Γιαννακούδη, κατοίκων του Κωνσταντινάτου και υιών του ψάλτη Ευστρατίου Γιαννακούδη.

Εικ. 45. Ο ναός εσωτερικά.

Οι αγιογράφηση του ναού ξεκίνησε το 1955 και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα.

Στο τέμπλο, δεξιά από την εικόνα του Χριστού, είναι αυτές του αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, του αγίου Νικολάου, της αγίας Τριάδας, του καλού Ποιμένος και του αγίου Δημητρίου. Αριστερά της εικόνας της Παναγίας, είναι του αγίου Παντελεήμονα, του αγίου Βασιλείου, του αγίου Αθανασίου, του αρχαγγέλου Μιχαήλ και του αγίου Γεωργίου.

Στην κόγχη του Ιερού είναι αγιογραφημένη η Πλατυτέρα των ουρανών και πάνω απ' αυτήν ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου.

Στην οροφή του ναού είναι αγιογραφημένες οι παρακάτω παραστάσεις: η Γέννηση, η Βάπτιση, η Ανάληψη του Χριστού, ο Παντοκράτωρ με τους τέσσερις Ευαγγελιστές και οκτώ Αγγέλους και η Πεντηκοστή.

Στον τοίχο που είναι δεξιά κάτω από την οροφή, είναι: τα Εισόδια της Θεοτόκου, ο ασπασμός της Θεοτόκου με την Ελισάβετ, η έγερση του Λαζάρου, ο Χριστός διαλεγόμενος με την Σαμαρείτιδα, ο Χριστός κρινόμενος από τον Πιλάτο, η Σταύρωση και η ψηλάφηση του Θωμά. Στα κιονόκρανα κάτω από αυτόν τον τοίχο, είναι ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός και ο απόστολος Παύλος.

Στον αριστερό τοίχο κάτω από την οροφή, είναι: η Υπαπαντή, η φυγή στην Αίγυπτο, ο Χριστός καλών τους μαθητές, η Μεταμόρφωση, ο Χριστός προσευχόμενος, η Ανάσταση και ο Χριστός φανερούμενος στις

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Μυροφόρες. Στα δύο κιονόκρανα, ο απόστολος Πέτρος και ο άγιος Ρωμανός ο μελωδός.

Στον τοίχο του δεξιού κλίτους, είναι αγιογραφημένοι οι παρακάτω άγιοι: Κωνσταντίνος και Ελένη, Δημήτριος, Γεώργιος, Θεόδωρος ο στρατηλάτης, Θεόδωρος ο Τήρων, αγία Τριάδα, Βασίλειος, Σπυρίδων, Αντώνιος, Νικόλαος, Ελευθέριος, Σάββας, Ραφαήλ Νικόλαος και Ειρήνη, Φανούριος και Θεράπων.

Στον τοίχο του αριστερού κλίτους είναι οι: αγία Ζώνη, αγία Φιλοθέη η Αθηναία, Παναγία, αγία Κυριακή, αγία Άννα, αγία Ιουλία, αγία Αγαθή, αγία Φωτεινή, αγία Παρασκευή, αγία Ειρήνη η Χρυσοβαλάντου, αγία Μαρίνα, οσία Ξένη και αγία Ειρήνη.

Στον δυτικό τοίχο είναι αγιογραφημένοι οι: άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης, άγιος Φώτιος, άγιος Παντελεήμων, άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, αγία Ευφροσύνη και οι αρχάγγελοι Μιχαήλ και Γαβριήλ.

Το προσωπικό που διακονεί σήμερα τον ναό του αγίου Παντελεήμονα είναι:

Ιερέας: π. Ιωάννης Κοτσαμαρικόγλου.

Ψάλτες: Ιωάννης Γκόγκος και Πέτρος Τσακίριδης.

Νεοκώρος: Παναγιώτης Παπανδρεούδης.

Επίτροποι: Παπαδόπουλος Βασίλειος

Χατζηαθανασίου Νικόλαος

Τσακίριδης Ανέστης

Παπαδόπουλος Ιωάννης του Αθανασίου.

Εικ.46. Ο από το 1982 μέχρι και σήμερα νεοκώρος του ναού, Παναγιώτης Παπανδρεούδης.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ.

Εικ. 47

Εικ. 48

Εικ. 49

Εικ. 50

Εικ.51

Εικ.52

Εικ. 53

Εικ. 54

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Εικ. 47. Ο αγιασμός των υδάτων στο σιντριβάνι στην είσοδο του χωριού.

Εικ. 48. Η Κυριακή της Ορθοδοξίας.

Εικ. 49. Επιμνημόσυνη δέηση στο Ηρώον του χωριού, κατά τον εορτασμό της 25^{ης} Μαρτίου.

Εικ. 50. Τα παιδιά του χωριού, ψάλλουν τα Εγκώμια το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής.

Εικ. 51. Η περιφορά του Επιταφίου.

Εικ. 52. Δεύτε λάβετε φως...

Εικ. 53. Λίγο πριν το «Χριστός ανέστη...»

Εικ. 54. Η περιφορά της εικόνας της Ανάστασης, την Κυριακή μετά τον εσπερινό της αγάπης.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΕΡΑ ΠΑΝΗΓΥΡΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ.

Εικ. 55

Εικ. 56

Εικ. 57

Εικ. 58

Εικ. 55. Αρτοκλασία στον πανηγυρικό εσπερινό με τη συμμετοχή πολλών ιερέων.

Εικ. 56. Κατά την περιφορά προπορεύεται η εικόνα του αγίου.

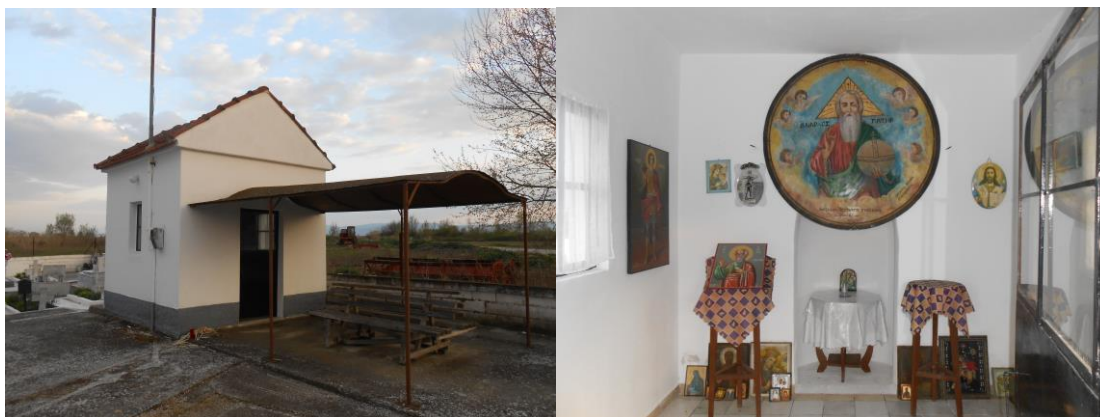
Εικ. 57 και 58. Δέηση κατά την περιφορά με τους χωριανούς παρόντες.

Οι Κωνσταντινάτοι, το Κωνσταντινάτο και ο ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

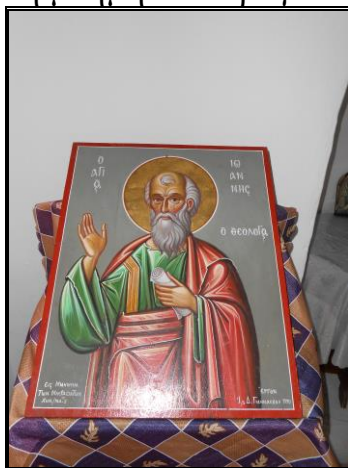
Το παρεκκλήσι του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

ΤΟ 1990, ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ ΤΟΤΕ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΟΙΝότητας Κωνσταντινάτου Χριστόδουλου Παλισίδη, έξοδα της Κοινότητας και δική του προσωπική εργασία, το παλιό οστεοφυλάκιο που υπήρχε στα μνήματα του χωριού, μετατράπηκε σε παρεκκλήσι αφιερωμένο στον άγιο Ιωάννη τον Θεολόγο.

Εικ. 59. Το παρεκκλήσι του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, όπως είναι σήμερα εξωτερικά και εσωτερικά.

Στο παρεκκλήσι αυτό φυλάγεται η στρογγυλή αγιογραφία του Χριστού παντοκράτορα, η οποία ήταν στην οροφή της παλιάς εκκλησίας του αγίου Παντελεήμονα. Επίσης υπάρχει φορητή εικόνα του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, αφιερωμένη στη μνήμη των προγόνων της Μικράς Ασίας.

Εικ. 60. Η φορητή εικόνα του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

Το εν λόγω παρεκκλήσι, τα τελευταία χρόνια λειτουργεί μία φορά το χρόνο, είτε στις 8 Μαΐου, είτε στις 26 Σεπτεμβρίου που είναι η γιορτή του αγίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «Βιθυνικά ή Επίτομος Μονογραφία της Βιθυνίας και των πόλεων αυτής». Μ. Κλεώνυμος και Χρ. Παπαδόπουλος. Κωνσταντινούπολη 1867.
- «Τρίγλια του Κιανού κόλπου της Προποντίδος». Απόστολος Ηρ. Τσίτερ. 1979.
- «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους». Εκδοτική Αθηνών. Τόμος Ι, «Ο Ελληνισμός υπό ξένη κυριαρχία (1453-1669)
- «Τα εννιά(9) Πιστικοχώρια της Μ. Ασίας. Ιστορία και κοινωνική ζωή». Δημήτριος Καλπακίδης. Θεσσαλονίκη 1987.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Λίγα λόγια για τον συγγραφέα.....σελ.	3
Πρόλογος.....σελ.	4
1. Η καταγωγή.....σελ.	6
1α. Τα Πιστικοχώρια.....σελ.	6
1β. Οι Κωνσταντινάτοι.....σελ.	10
1γ. Ο ξεριζωμός.....σελ.	15
2. Το Κωνσταντινάτο Σερρών.....σελ.	19
2α. Η εγκατάσταση.....σελ.	19
2β. Η καθημερινή ζωή.....σελ.	20
Η εκκλησία του αγίου Παντελεήμονα.....σελ.	27
Το παρεκκλήσι του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.....σελ.	50
Βιβλιογραφία.....σελ.	51
Περιεχόμενα.....σελ.	52